

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvo (spodaj), dvorišče (levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, trikrat po 10 v. Poslano (ena: prostor) 30 vln, parite in zahvale (ena: orator) 20 vln. Pri večjih inzeracijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Ne samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 34

Ing. Odon Pára:

Male železnice pri nas.

Za mestni (lokalni) promet, kjer gre za hitro in kratko vožnjo, za hitro odpravo blaga posebne vrste na kratke oddaljenosti ne bi se splašalo graditi normalno železnice. V takih slučajih si pomagamo z zgradbo male železnice, ki je cenejša konstrukcija in cenejša prometa. Promet sam more računati z velikimi ali pa tudi malimi množinami blaga oziroma potnikov.

Najstarejša oblika male železnice je železnica s konjskim pogonom t. zv. tramway. V Avstriji je bila prva koncesija za tako železnico dana l. 1859. In 1865. tvrdi C. Schalk, Jaquet & Comp. in zgrajena za poskušno proga. Dunaj - Schottenring - Dornbach leta 1865. Na jugoslovanskih tleh je nastala prva taka železnica v Trstu leta 1876, ego leto pozneje kakor v Pragi. Še le l. 1891 sledil je Celovec.

Železnice te vrste so se razvile hitro v mnogih drugih oblikah poleg razne načina pogona. Tako je bila koncesionirana v Avstriji l. 1874. prva mala železnica na parni pogon. l. 1888. prva vrhna železnica, leta 1894. prva električna železnica in l. 1912. prva visoka železnica. Na jugoslovanskih tleh je mala železnica normalnotirna s parnim pogonom le ona v Slovenski Istri koncesionirana l. 1908. Vrvnih in visokih železnic pri nas ni. Električni pogon je bil prvokrat pri nas leta 1900. koncesiran v Trstu, kjer je bila konjska železnica polagoma vsa elektrificirana izvenredno kratkega vožnja v svobodni luki. Tudi celovška konjska tramway je bila l. 1910. elektrificirana. Po letu 1900. nastala je pri nas cela vrsta električnih malih železnic normalnega in ozkega tira. Tako 1901. ljubljanska (ozka) 1904. puljska (normalna), 1909. goriska (ozka) 1910. dubrovaška (ozka), 1912. piranska (ozka), 1913. opatijska (ozka). Vse te železnice so last občin ali pa privatnih družin in zato lahko opišemo gospodarsko sliko, katero kaže tako podjetništvo pri nas.

1. Konjska železnica obstoji le v Trstu v dolžnosti 1003 km od l. 1893. Je le še ostanek bivše mreže, ki je od l. 1876. s 6,7 km začela in se je razvila do 116 km l. 1893. Leta 1900 do 1901 bile so vse linije elektrificirane izvenredno enega kilometra. Tramway je last družbe tržaških električnih železnic.

2. Parna mala železnica je omenjena bistriška. Je dolga 3735 km in koncesionirana leta 1908 kot last štajerske dežele. Deželni odbor štajerski vodi upravo. Promet vodi Južna železnica. Otvorjena je bila 11. decembra 1908. Leta 1913. je vozila 59.324 oseb (216.295 os. km) in 17.242 ton blaga 477.631 ton km. Investiranega kapitala je bilo 294.861 K.

3. Električne železnice so pri nas: 1. Trst: »Società Triestina Tramway« ima 6 linij v tržaškem mestu. Njena koncesija gre od l. 1899. naprej. Ravnanje ima v Trstu. Mreža šteje črte: Boschetto - Servola 7404 kilometrov. Južni kolodvor - Barcola 3890 km (l. 1900). Via S. Antonio - Via di Rojana 1905 km. Ponte della Fabra - Piazza Fontane 1204 km (l. 1900). Piazza dei Legna - Barriera - Vecchia 0578 km (l. 1900). Piazza dei Negozi - Chiozza 1460 km (l. 1900). Skupno 18.441 km (25.219 km normalnega tira). Te železnice so opravile l. 1913. 230.680 voženj in družino je investiralo 6.032.419 K, od katerih je 6 milijonov gl. akcije; amortizirano ima 562.200 K (l. 1913). Čistega dobička je bilo leta 1913. 598.500 K. — »Aktien-Gesellschaft der Triester Kleinbahnen« ima črto Trst - Opčina (konec 1901 za prvi del Trst - Skorklja. l. 1905. za drugi del do Opčine). Upravni odbor in ravnanje v Trstu. Linija je dolga 6249 km (tir 7141 km, ozki 10 m). in je tehnično zanimiva, ker ima ozobilni tir z maksimalnim spadam 250‰, in adhezijski tir s spadam 50‰. Investirano je 1.983.762 K. Gl. akcij 800.000 K prior. akcij 820.000 K. Amortizirano prior. akcij za 55.800 K. Čistega dobička l. 1913. je bilo 111.878 K. — »Občina Tržaška mala železnica« Piazza Goldoni - S. Sabba. Železnica je last tržaške občine, bila je l. 1903. koncesionirana in otvorena se je l. 1913. v juliju. Je normalnotirna. Občina je to dala v promet omenjeni prvi družbi. Železnica ima 3970 km dolžnosti (7388 km tira). Koliko je investirano v to železnico, še do danes ni določeno. Čisti dobiček je znašal 42.835 K (za l. 1913).

2. Piran: »Aktien-Gesellschaft Vereinigte Gaswerke in Augsburg«, torej firma iz Nemškega dobila l. 1912. koncesijo za zgradbo proge Piran - Portorose; vrhovna uprava je v Augsburgu. prometno vodstvo v Piranu. Železnica ima dolžnost 5479 km (tira 5737 km ozkega 0760 m). Investirano je 960.000 kron. Čistega dobička je bilo l. 1913. le 18.242 K.

3. Pulj: »Istrianer Elektrizitäts und Kleinbahngesellschaft« ima v lasti 3 črte: Dr. kolodvor - mornariška pl. šola (l. 1904. konec) 3708 km. Morn. kasino - Valerijev park (l. 1904. konec) 1120 km. Viale Bassan - Cesarski gozd (l. 1910. konec) 2446 km. skupno torej 7274 km (tira 8033 km. normalnega). Investirano je 1.482.512 K (za 150.000 kron gl. akcij, za 1.310.000 K prioritetnih akcij), amortizirano (1913. leta) za 5000 K glavnih in za 31.400 K prioritet. akcij. Čistega dobička je bilo l. 1913. le 8991 K. Uprava i vodstvo v Pulju.

4. Opatija: »A. Istrianer Elektr. u. Kleinbahngesellschaft« ima linijo Matulje - Opatija - Lovran koncesionirano leta 1906. Uprava je na Dunaju. prometno vodstvo v Opatiji. Železnica je dolga 12.409 km (tira 13.576 km ozkega 10 m). Investirano je 2.888.901 K (za 650.000 K glavnih in za 2.200.000 K prioritet. akcij), amortizirano leta 1913. še nič. Čistega dobička tega leta je bilo za 105.469 K.

5. Gorica: »Società Goriziana Trenovica« ima upravo in prometno vodstvo v Gorici, kjer ste koncesionirani dve črte 3782 km in 0892 km, skupaj 4674 km (tira 5074 km, ozkega 10 m). Koncesionirana je bila l. 1908. promet je začela l. 1909. Investiranih ima 886.514 K (za 720.000 K glavnih akcij), amortizirano za 9900 K glavn. akcij; čistega dobička leta 1913. znatno svoto 66.244 K.

6. Dubrovnik: »Dubrovačka električna železnica« koncesionirana leta 1912. ima sedež uprave in vodstvo v Gružu. Njena železnica znaša 4400 km (tira 3480 km, ozkega 0760 m). Investirala je 500.000 K v glavnih akcijah, amortizirane ni še nič. Dobička čistega je bilo že l. 1913. 84.866 K.

7. Ljubljana: »Allgemeine Österr. Kleinbahngesellschaft« ima koncesijo za 3 črte 3220 km. 2012 km in 0044 kilometrov, skupaj 5276 km. Tira je 6259 km, ozkega 10 m. Uprava je na Dunaju. prometno vodstvo v Ljubljani. Invest. glavnica je znašala 1.200.000 K v glavnih akcijah. Amortizirano nič. Dobička je imelo društvo leta 1913. le 7256 K, komaj da so stroški prometa pokrili. V vojni je drugače.

8. Celovec: »Klagenfurter Strassenbahn« ima 3 črte 5783 km. 3444 km in 0892. skup 10119 km; otvorena je bila 1911 (koncesionirana 1911). Uprava in vodstvo v Celovcu. Investirano je 2.194.123 K. Je last občine. Dobička čistega je imela 1913. leta 110.332 K.

Če pregledamo stanje malih železnic dobimo to-le sliko:

	km.	mil. K. glavnice	ki se obrestuje po %
Celovec	10'119	2'2	5'03
Sloven. Bistrica	3'735	0'3	?
Ljubljana	5'276	1'2	0'71
Gorica	4'674	0'9	7'47
Opatija	12'409	2'9	3'65
Pulj	7'274	1'5	0'59
Piran	5'447	1'0	1'95
Trst	16'441	6'0	9'94
Trst - S. Sabba	3'970	?	?
Trst - Opčina	6'249	2'0	6'59
Dubrovnik	3'400	0'5	16'97
Skupaj	78'994	18'5	

Ugodno ozemlje za male železnice so velika mesta, ki jih v slovenskem zaledju ni. Neugodno stanje ljubljanske male železnice se je od leta 1913 popravilo. Tem hujše je zadela vojska promet na obali, ki še ni dosegel svojega končnega razvoja. Tu ima po vojski kapital še dobro polje. Zveza Reke z Lovranom, zveza Tržiča z luko, posebno pa razvoj Trsta v njegovem neugodnem terenu bodo za male železnice velike naloge. Trst - Miramar - Sesljan in ozobilne in vrhne železnice na tržaški Kras so za razvoj Trsta velike važnosti.

Zakon o vojnih škodah.

Dr. G. Ž. — Kar je v Avstriji iz prejšnjih vojn določil glede vojnih škod, je vse brezpredmetno. V poštev prideta torej le:

1.) Zakon od 26. decembra 1912 d. št. 236. o vojnih dajatvah s celo kopo ministrskih izvršilnih nared; 2.) zakon od 13. avgusta 1918 d. št. 316. o odplačilu za dajatve v vojaške namene.

Prvi zakon daje le odplačilo »Vergütung« ne odškodnino za dajatve, ki so bile od vojaške oblasti zahtevane (običajno preko glavarstev, pa tudi naravnost preko občin, v sili pa kar direktno od lastnika). Odškodnina se daje le izjemoma, n. pr. če je vporabljen nepremičnina v substanci škodo trpela. Če ni plačila takoj ali če se ga dobi premalo, se začne postopek, ki dajatelja izroča na milost ne nemilost treh komisij, ki rešijo stvar, kadar se to vladi prav zdi. Ta odplačila so predmet političnih kupcij. Celo galske poslance so že trikrat vjeli s pravnim obetanjem likvidacij.

Drugi zakon prinaša le malo napredka. Daje se odplačilo za vse premičnine, ki so na ukaz vojaštva bile uničene, za naravnost in sredstva za vojskovanje, s katerimi lastnik sam ni smel razpolagati in so zategadelj prišle v roko sovražniku. Važnejša je obveza, da se dovoli odplačilo za porabo, poškodbo in uničenje nepremičnin, če niso poškodovane naravnost po streljanju ali siceršnjih bojnih činih: kjer so zemljo prekopavali, navozili ovire, pohodili in gradili pota in sploh kar so na hišah in kulturi poškodovali vojski sami in ne granate, to se mora odplačati »vergütet«. Novi zakon je le avtentična interpretacija nejasne besedila zakona iz leta 1912. Postopek je zopet isti, t. j. v roki vlade.

Zato je za obnovo po vojni uničenih krajev potreba nov zakon, ki naj sloni na enakosti in solidarnosti vseh državljanov napram vojnemu bremenom. Vlada se izgovarja, da bi morala Ogrska skleniti vzporeden zakon, po katerem bi se krile odškodnine iz skupnih sredstev, kakor to velja pri vojnih dajatvah. Madžari nočejo o tem nič slišati. V mirovni pogodbi z Romunsko so si že izposlovali posebno odškodnino za Zalesje. Le to, kar se neposredno rabi za vojskovanje, je skupna stvar po njihovem mnenju. Kar pa se »slučajno« še pripeti (n. pr. uničenje hiš in kulturnih naprav po granatah), to ni nobena potrebna dajatev, temv. škodljiva posledica, kakor jih vojna sabo prinaša še mnogo. Ni ga sredstva, razum pogajanj, da se kaj dobi od Ogrske. In ta pot je brezupna. Zato se je dež. c. kr. vlada s toliko večjo vztrajnostjo.

Ko ni hotela vlada, je v obnovnem odseku poslanske zbornice poljski poslanec Löwenstein predložil načrt zakona »glede odplačila vojnih škod«.

Löwensteinov načrt.

Te dni se bo obravnaval ta načrt. Vlada mu ne pritruje t. j. izključuje sankcijo. Tudi ta načrt stoji na recipročnem stališču z Ogrsko, dasi je za nas edino korektno stališče, da se držimo države, koji smo tačas državljani, ta pa naj išče regres. Če bi vlada hotela, bi vojna uprava lahko sama izvedla velik del obnove v lastni režiji, kakor to dela še danes glede poslopj, ki jih rabi ali ki imajo protekcijo iz drugih razlogov. Potem bi ipso facto breme zadelo skupni mobilizacijski fond. Vlada pa danes forsira le paliativno sredstvo »Vojnokreditnega zavoda«, hoteč rešiti obnovno akcijo po vzorcu pomoči pri elementarnih škodah (n. pr. potresna akcija v Ljubljani) s posojili za nizke obresti in kasnejšo steroitipno borbo za odpise.

Po Löwensteinovem načrtu naj se odplačajo (tudi samo »vergütet«) škode na premičnih in nepremičnih stvarih, povzročene neposredno po vojni: kar je uničil ogenj iz strelnih strojev, požar, tatvina, rop, plenjenje, kar je nastalo škode radi bega, kontribucije sovražnika in neopravičene revizivcije lastnih čet, vse to se odplača i. s. p. o. centviti na dan mobilizacije. Če je bil predmet potem izboljšan, treba to uvaževati, istotako, če je bil nabavljen šele med vojno. Ako pride do obnove, naj se prizna, v kolikor nadomeščujoča nabava povzroča večji trošek, iz pravičnosti (Billigkeit) primerna doklada k »rovni vrednosti. Za živino in druge aprovizacijske predmete, za drva itd. in surovine, se prizna odplačilo po tarifih, ki ne smejo presegati tarifov za vojne dajatve.

Vojno škodo po Löwensteinovem načrtu ugotovite okrajine, deželne in ministrske komisije, sestavljene povsem po vzorcu vojnodajateljskih komisij, ki niso nič drugega nego aparat, ki pritiska navzdol, ki zadržuje in sitnari, dokler oškodovanec ne odneha. Vse škode preiskuje okrajna komisija, ki pa jih sme odmeriti le do 50.000 kron, sicer gre odmera na deželno komisijo. Odplačilo se izplača 14 dni po pravomočnosti razsodila in se šele eno leto po prijavi začne obrestovati s 5%.

Löwensteinov načrt je za nas nesprejemljiv: že to, da se samo odplačuje (vergütet) in ne povrnja škode, je nemoralno. Vojne dajatve, ki se zahtevajo po vsej državi, so nekakšna dolžnost, kakor je n. pr. dolžnost moških, ki služijo v vojakih. Zato se ne plača to, kar je prizadet trpel, ampak mu da le malenkost (n. pr. pri stanarini se ne da tega, kar bi lastnik stanarine res dobil, ampak nekako odplačilo za obrabo). Vojne škode v zmislu novega zakona pa izvirajo iz nesrečnega dejstva, da se vojna baš na tem

mestu vrši, kar je neprostovoljna žrtve za srečnejše zaledje (prim. lex Rhodia de jacta). Vsaka poštna država mora nuditi za te nesrečne žrtve popolno odškodovanje. Vsak ve, da psihičnih trpljenj ni možno povrniti, zdravja, ki ga je izgubil begunec, ni možno plačati, živga kapitala, ki je zamrl z deco, ni mogoče ceniti: in vendar imajo vse te izgube g. m. o. t. n. posledice za prizadete družine. Tudi odšledga dobička ni mogoče ni zdaleka zanesljivo ceniti, da bi dobili trdno oporo za odmero. A kar je škode na predmetih, to mora biti popolnoma povrnjeno. Živina, ki jo drugod rekvirirajo, se jo jemlje po gotovih načrtih, da se ohrani kmetu možnost obdelovanja. Beguncem pa je uničeno vse. Če je človek žrtvoval hišo in vso opravo in živino, vendar ne gre to poravnati po vojnodajateljem kopitu! Načrt daje za nekatere predmete, če se jih obnovi, še »primerno doklado«, mesto da bi direktno rekel: damo Vam toliko, da morete kupiti enak predmet, ali pa Vam damo predmet nazaj in natura. Tudi način postopka, kako se po Löwensteinu pride do odplačila, mora vsakdo odklanjati, kdor pozna koruptni sistem in kdor ve, da se v tej državi baranta tudi s tem, kar mora država po zakonu dati. Tu treba objektivnih oblasti i. s. sodni, da vlado k plačilu prisili.

Stražite slovensko zemljo!

Koroški Nemci so vse javno gospodarstvo v deželi monopolizirali; vse to zadavne akcije imajo pridevek »koroško«, po svojem delovanju pa bi morale nositi pridevek »vsenemško«. Z gospodarsko politiko bi bili radi uničili slovenskega kmeta na Koroškem. Pri tem jim je vsikdar vlada šla na roko. Med vojsko so ustanovili »Kärntner Bank«, ki skuša spraviti ves kmetijski kapital v nemške roke. Koroška vnovčevalnica za živino, ki jo vodi narodni odplačnik Schumy, je dobi med vojno od deželne vlade monopol za nakupovanje in prodajanje živine; ta vnovčevalnica ne izplačuje kmetom rekvirirane živine na roko, marveč po »Kärntner banki«, ki izplačuje kmetom šele čez mesec dni in še pozneje. Tako tečejo obresti v bančno blagajno namesto lastnikom — kmetom. Ker prihaja denar iz cele dežele, si lahko mislimo, kako banka raste; saj je ustanovila že v Volšpergu podružnico. Kam bo šel ves ta dobiček? Zoper Slovence, ki so po vladni uredbi prisiljeni, da proti svoji volji te zavode podpirajo v lastno škodo in pogubo.

Nemci so ravnokar ustanovili družbo z omejeno zavezo po imenu »Kärntner Bodenvermittlung«, katere pravi namen je, urejati prodajo in nakup zemljišč na Koroškem tako, da bodo prihajala slovenska posestva v nemške roke! Ta »koroška« (beri vsenemška) posredovalnica ni nič drugega kakor od vlade koncesionirana »Südmärka« v deželni obleki. Člani te koroške »Südmärke« so: »Verband der Kärntner Sparkassen«, »Der Landesverband der landwirtschaftlichen Genossenschaften«, »Dezelnih hipotečnih zavod«, »Südmärke«, predsednik nemškega Volksrata na Koroškem vitez Maks Burger, »Kärntner Bank«, celovška podružnica centralbanke nemških hranilnic, koroška vnovčevalnica za živino, Holzverwertungsgesellschaft v Celovcu, Holzhandels-genossenschaft v Beljaku, baron Franc Aichelburg - Labia za Kärntner Kriegsbauherstellungspatenschaft (ne berite tega izraza glasno, da se vam jezik ne zlomi).

Slovenski posestniki, čuvajte slovensko zemljo pred grabežljivim tujcem. Vsa vabila te »koroške Südmärke« v peč! Ko se ustanovi podobor Narodnega sveta za Koroško, — v najkrajšem času — se bo z zadevo natančneje pečal. Slovenske posojilnice bodo morale v tej zadevi biti posebno pozorne, da varujejo in ščitijo posest našega kmeta. Tudi ta nemški naskok bomo znali odbiti, ako bodo le slovenski posestniki sami storili svojo dolžnost! Dolgo, trdno upamo, itak ta boj ne bo trajal, ker ga bo končala Jugoslavija! — »Mir.«

Spominjajte se političnih preganjancev

Pripetke pošiljajte na:

dr. Viktora Sušnika, pisarna
dr. Trillerja, Dalmatinova ul. št. 7.

Izjava dalmatinskega učiteljsstva.

(S skupščine v Splitu 15. septembra.)

Mi, ki širimo svetlobo nauka v našem narodu, živimo sedaj že štiri leta v temi glada. Nas so, bolj kakor kate-regakoli, morili z gladom... (zaplenil c. kr. komisar na skupščini).

Naš glad znači glad naroda v njegovi želji za naukom. V nas so ubijali narod. Glad ubija voljo in duha. In zato je imelo naše gladovanje cilj. Ker ubiti voljo, znači odpraviti prosveto. Ubiti duha, znači zabraniti mu, da bi videl svetlobo istine in čar narodne bodočnosti.

Ponosni smo na to, da vsi udarci štirih let niso oslabili volje in niso oslepili duha. Delali smo. Videli smo. Videli smo grozote, ki jih je pretrpel naš narod in besnilo sinov-izrodov našega plemena in zgrozili smo se.

Videli smo zoro novega dneva in razveselili smo se. Videli smo novo Solnce Svobode in sedaj verujemo.

Verujemo, da so Hrvatje, Srbi in Slovenci narod, ki se je s podpiranjem umetno stvojenih zablod klal na korist naših sovražnikov, na žalost rodoljubov, na pogin nas vseh.

Verujemo, da demokratizem mora biti edini temelj naše politike s sredstvom širjenja prosvete, pridržanja narodne sile v vsakem pravcu in v vzbujanju domovinske ljubezni.

Verujemo, da se naši narodni ideali oživitvorijo potom narodne samoodločbe na način, kakor je bilo to obrazloženo na raznih naših narodnih zborih in na zborih in v izjavah bratskega češkega naroda, čegar načela si osvojamo in jih odobravamo.

Obetamo, da bomo to vero vili v duše in srca onih, ki so nam poverjeni, da jim otvorimo oči v svetlobi istine in dobrotivosti.

Povedali jim bomo, da je največja dolžnost: Ljubezen za narod. Prepričali jih bomo, da je največja narodna dobrota: Svoboda.

Jugoslavija po madžarskih načrtih.

— Jugoslovanska fronta. Pod tem naslovom piše »Pesti Naplo«: Na podlagi prečudne misije grofa Tisze gre sedaj za to, da Bosna in Hercegovina potom plebiscita sami odločite o svoji usodi. Od politike grofa Tisze do politike Wilson ni tako daleč. Misija grofa Tisze se tiče v ostalem za sedaj samo Hrvatske, a ne tudi Bosne in Hercegovine. Toda to je vse eno. Prebivalstvo v onih deželah je po plemenu in po jeziku isto, bistvena razlika je samo geografska oddeljenost, muzlimani hrvatsko - srbskega maternega jezika in posebni državnopravni položaj teh dežel. Kljub temu pa tvori hrvatski in bosanski problem, zlasti z ozirom na zunanjo politiko, os vsega jugoslovanskega problema. V Sarajevu je imela vsa svetovna vojna svoj pričetek, aneksijska Bosne je bila povod mobilizacije in demars med obema skupinama ter je bila pravi vogelni kamen, ob katerem se je spodbudila Italija. Tudi je približala aneksijska Bosne našo državo Bolgarski in, kar je najvažnejše, Bosna je jedro vsega srbskega vprašanja. Oni, ki spoznava važnost narodnostnega problema, mora brez vsakega pridržka odobravati, da se reši to vprašanje na podlagi nepristranskega demokratizma. Kakor ne odobravamo, da je bil eden izmed glavnih provzročiteljev vojne, grof Tisza, ta zaslepljeni aneksijski, poslan med Jugoslovane, da napravi tam red med narodi, o katerih nima niti najbolj primitivnih pojmov, kakor jih nudi Baedeker, smatramo vendar ono drugo, da naj Bosanci sami odločajo o svoji usodi, za pravilno.

— Velika Hrvatska. »Az Est« si je baje dal iz političnih krogov poročati, da se bo ustanovila Velika Hrvatska z nadvojvodo na čelu.

— Spitzmüller in jugoslovansko vprašanje. »Neues Wiener Tagblatt« izve, da je bila včerajšnja avdiencia skupnega finančnega ministra barona Spitzmüllerja v zvezi s pogajanjimi glede jugoslovanskega vprašanja.

— Kaj je delal grof Tisza na Hrvatskem. Budimpeštanski listi pišejo o Tiszovem potovanju v Zagreb in Sarajevo: Grof Tisza se je predvsem informiral pri politikih, kako mislijo o razli-

jenju in utesnitvi jugoslovanskega gl-banja na jugu. V drugi vrsti se je hotel poudariti o mnenju rešitve jugoslovanskega problema, zlasti glede končne pripadnosti Bosne in Hercegovine. Budimpeštanski listi pravijo, da so se člani srbsko-hrvatske koalicije ter srbsko orijentirani politiki Bosne in Hercegovine izrekli za skorajšnjo priklonitev Bosne in Hercegovine Hrvatski in Slavoniji. Politiki, ki se zavzemajo na Hrvatskem in v Bosni za hrvatski kurz, so se izrazili, da bi bilo priklonitev Bosne in Hercegovine Hrvatski želeli samo, če se uveljavijo tudi v Bosni in Hercegovini hrvatski kurz. Če pa bi se nadaljeval dosedanj srbski kurz v Bosni, so hrvatski politiki za priklonitev Bosne in Hercegovine Ogrski, da se srbo-hrvatski kurz na Hrvatskem in v Slavoniji ne ojači še bolj. Grof Tisza se je informiral tudi o učinku jugoslovanske agitacije s strani avstrijskih Jugoslovancev in Hrvatski in Bosni. V Budimpešti vedo sedaj tudi, da se je pričel grof Tisza, da odklanjajo hrvatski politiki skupno politiko z avstrijskimi Jugoslovanci. Če je prišel grof Tisza resnično do vseh teh zaključkov, potem se je gotovo »dobro informiral«. Glede banske krize vedo, da bo padla odločitev v par dneh. Ogrska vlada stoji baje na stališču, da se mora banska kriza rešiti ustavnim putem. Novi ban bi se moral opirati na obstoječo saborsko večino, torej na koalicijo. Budimpeštanski listi med tem gotovo še niso bili informirani, da banska kriza ne obstoja več.

— Grof Tisza v Dalmaciji. Kako bi se rekel Madžari, če bi prišel kak avstrijski državnik mešetarij k njim? Ali bi ne nastala velika »mednarodna« afera, ali bi ne bilo to vmešavanje v notranje zadeve, kršenje zvestobe in še kaj hujšega? V Zader pa je prišel 17. t. m. Stefan grof Tisza ter je popoldne napisal na razgovor k sebi poslanca Biankinija, dr. Ivčevića, dr. Machieda, Prodana in dr. Zilotti. Grof Tisza je sprejel vsakega posebej ter se je z vsakim posancem delj časa razgovarjal. Namen teh razgovorov je bil, da se v splošnem informira o aktualnih političnih zadevah in s posebnim še na Dalmaciji. Grof Tisza potuje po Dalmaciji oficijelno kot vjaška oseba, v resnici pa izključno v druge svrhe, zlasti zaradi aprovizacije. Porabil pa je to priliko, ko se je prvič mudil v Dalmaciji, da je stopil v stik tudi z dalmatinskimi politiki. Na izrecno željo grofa Tisze so se vršili razgovori pod strogo diskrecijo.

— Grof Tisza v Sarajevu. Na čast grofa Tisze, ki je dospel 24. t. m. v Sarajevu, je dal deželni šef dejeuner, pri katerem je izrekel željo, da naj bi gost dobil globok vpogled v vse razmere v deželi ter je opozarjal na skupno ljubezen Bošnjakov in Hercegovcev do svoje rodne grude. Grof Tisza je pravil, da goji tople simpatije za deželo ter je izjavil: Živimo v času, ko nastopajo najbolj divji načrti. Če gre smotrna akcija naših najhujših sovražnikov za tem, zasejati neodobnost med nas ter pogubiti monarhijo z notranjimi prepri, mora biti sveta dolžnost, da ljudski voditelji bolj kot kdaj čutiljo odgovornost in izločijo vse drugo, samo da pripeljejo z vplivom cele svoje osebnosti ljudstvo na pravo pot. Monarhija živi in bo živel ter se ne bo dala spraviti od nobenih fraz njenih sovražnikov in njih žurnalistične propagande iz sveta. Tisza je naglašal ozko bratstvo med Madžari in Bošnjaki v vojni ter je izjavil, da gre sedaj za to, da nam v zaledju politične mahinacije naših sovražnikov ne pokvarijo, kar so naši sinovi v svetli skupnosti zunaj in strelskih jarkih dosegli. Ta vojna nas mora približati drugemu drugemu in nas ne sme zapeljati vaba, ki jo vporabljajo zadnji čas naši sovražniki. Združeni smo po usodi in po svetovno zgodovinskem razvoju ter moramo stremeti za tem, da ostanemo edini. Gre namreč za to, ali bomo izšli iz te vojne edini, ali pa se bomo dali zapeljati od smrtnih sovražnikov monarhije, ki so tudi smrtni sovražniki bosenskega ljudstva in ali se bomo dali od njih pridobiti za načrte, ki se ne dajo izpeljati. Govornik je napil, da bi prebivalstvo Bosne in Hercegovine našlo pravo pot.

— Bosensko-hercegovsko vprašanje in Ogrska. »Neues Wiener Tagblatt« je dobil iz podružnice strani tele sporočilo o načrtih za ureditev jugoslovanskega vprašanja: V sovražnem inozemstvu so razširjene govorice, da je prišlo glede rešitve jugoslovanskega vprašanja, glede katerega posvetovanja še niso končana, do zaključka, da se bosta Bosna in Hercegovina kratkoma priklonili ogrski državi. Nobeden izmed merodajnih faktorjev nima take rešitve v mislih. Kakorkoli se bodo pogajanja in posvetovanja končala, nikakor se vprašanje ne bo rešilo na ta način, da se bosta Bosna in Hercegovina kratkoma priklonili vladnemu in upravnemu aparatu Ogrske. V poštev prihaja pač priklonitev Bosne in Hercegovine deželam ogrske krone na ta način, da obdržita imenovani provinciji popolnoma avtonomno vladno in upravo in da se ustvari razmerje, ki bi nekako odgovarjalo razmerju Hrvatske in Slavonije napram Ogrski. Bosna in Hercegovina naj bi ostali slej kot prej avtonomni kakor Hrvatska in Slavonija. Oba dela ogrske države bi poslala posebne delegacije v ogrski državni zbor ter na ta način potom svojih delegacij sodelovala pri vladni monarhiji.

— Še ena madžarska rešitev jugoslovanskega vprašanja. Budimpeštanski listi vedo, da se bo jugoslovansko vprašanje rešilo že v kratkih dneh. Zadnja avdiencia ogrskega ministrskega predsednika je baje v zvezi s to odločitvijo, ker so bila vprašanja rekompenciacije še sporna za slučaj, da se jugoslovansko vprašanje reši v madžarskem zmislu. Madžarski krogi so seveda prepričani,

da bo prišlo v kratkem do sporazuma. Oni so mnenja, da morejo biti merodajni, seveda nemški krogi, v Avstriji za rešitev, kakor jo zahteva Ogrska, namreč da se priklonijo Bosna in Hercegovina Ogrski in da se prikloni Dalmacija Hrvatski. Drugih bolečin v Budimpešti nimajo.

— Izdajstvo Frankovcev glede Reke. Znanje se vezi med Frankovci in madžarsko klerikalno stranko, kateri načeljuje minister Zichy Aladar. Glasilo stranke »Alkotmány« se v posebnem članku bridko pritožuje radi jugoslovanske propagande, ki sega celo po Reki in jo hoče pohrvatiti. Nato pa pohvali Frankovce, češ, da so oni pravi zastopniki reševanja hrvatskega vprašanja in da dobro vedo, da so Frankovci tudi glede Reke pripravljeni za zadovoljiv sporazum z Madžari. Dobro, da vé to tudi jugoslovanski narod.

Hudi boji ob Sommi.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 23. septembra. (Kor. urad.) Zaprado bojišče. Armadna skupina gfm. Rupprehta. Pri krajevnih podvezitih južno od Neuve Chapelle smo vjeli več sovražnikov. Artiljerijsko delovanje je oživelo med Ypresom in La Bassejem, na obeh straneh Scarpe in v odseku kanala Du Nord južno od Marquiona. — Skupina g. v. Böhma. V odsekah vzhodno in jugovzhodno Epheya ter med potokom Omignon in Sommo je dobil artiljerijski boj popoldne zopet večjo silo. Zavrtili smo pehotne napade, ki so jih Angležji naperili proti naši črti jugovzhodno od Epheya. Kakor v zadnjih dneh, se je tudi večerj posebno odlikovala druga gardna pehotna divizija. Čez noč je močnejše strelsko delovanje trajalo. V nočnih napadih vzhodno od Epheya se je sovražnik ustallil v posameznih delih jarkov. Boji v predpolju ob Ois. — Skupina nemškega cesarjeviča. Med Ailetto in Aisno je bojno delovanje večerj popustilo. Izvidni boji v Champagni. — Skupina generala von Gallwitz. Med Cotes Loraines in Moslo je bil artiljerijski boj rano zjutraj včasih stopnjevan. Sovražnika, ki je z močnimi oddelki izvršil sunke proti Haumontu, južno od Dampvituux in Rembercourta, ter tipal z izvidnimi oddelki na mnogih točkah proti našim pozicijam, smo zavrtili. Zaprado od Mosle smo svoje črte nekoliko prelozili naprej. Nadporočnik Lörzer je dosegel svojo 42., poročnik Bäumer svojo 30. zmago v zraku. — V. Ludendorff.

Vas Haumont leži na voevrski jezerski planoti, dobra 2 km vzhodno od velike ceste Etain - Thiaucourt - Pont à Mousson, 8 km severo - zapadno od Pont à Mousson. — Vas Dampvituux leži 3 km vzhodno od Haumonta, vas Rembercourt pa ob veliki cesti Thiaucourt - Metz, 4 km severo - vzhodno od Thiaucourta.

Berolin, 23. septembra. Wolffov urad poročila: V borbi za Slegfriedsko pozicijo, ki traja sedaj že od pričetka septembra in o kateri so Angležji prezdaj poročali, da so jo prebili, je bil 21. september posebno težak, a za nemške čete uspešen bojni dan. Po hudem streljanju, ki se je pričelo ob 5. uri 40 minut, a je bilo do skrajnosti silno zlasti kar se tiče delovanja topov in minometov vseh kalibrov, je nastopila angleška pehota malo pred 6. uro k napadu. Črno in rumeno se kadeči dim, ki se je dvigal, kjer so zadele granate, se je valil v gostem ognju tuleč po pobočju navzdol. Za dimom so prišle, spremljane od bojnih letalcev in tankov v gostih masah angleške pehotne čete. Nemška obramba pa je bila, kakor poročila armadno poročilo, v noči na 20. september zapustila svoje črte. Brezuspšno je bilo torej izstreljeno toliko angleških granat. Ves pripravilni odel je bil zaman. Branitelji so pustili, da je ognjeni val šel preko njih. Iz neomajnih pozicij je sprejel angleške napadne valove in oklopnike uničujoči artiljerijski ogenj in ožni strojnih pušk. Kmalu so se pričele naprej pritiskajoče mase ustavljati. Videti je bilo, kako so napadatelji valovi popadali na tla, ali pa se obrnili. Potem so se omajali tudi tanki. Nemške baterije in obrambni topovi proti tankom so silno učinkovali in kmalu so ostali tanki šli nazaj, ali pa so se vsaj ustavili. Hitro je bilo vse končano. Na celi fronti so bili angleški napadi popolnoma zavrnjeni. Toda Angležji niso izgubili upanja. Še enkrat so eno celo uro obstreljevali z naletljivim ognjem nemške črte, potem je njih pehota ob 8. zjutraj zopet napadla. Angležem se je sicer posrečilo vdreti v južni del Villers - Guislainsa, takojšnji protisunk pa jih je vrzel zopet ven. Vzhodno od Epheya, kjer so bili poslali v boj posebno močne flotile tankov, kljub temu niso niti za korak napredovali. Vzhodno od Lempira oklopniki niso dospeli niti do prednjih nemških črt. Pri Ferni Ouenemont se jim je posrečilo na eni točki vdreti, takojšnji protisunk pa je obnovil položaj. Polagoma je bil ponostil. Ob 2. popoldne so pričeli Angležji z novim sunkom. Prišlo pa je samo do delnih napadov, ki so dobili zlasti proti večeru in ponoči veliko silo. Zavrtili smo jih do zadnjega. Krvave izube Angležev so zelo velike. Vzhodno od Roussya leži samo pred odsekom enega gardnega polka nad 400 mrtvih.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

22. septembra zvečer. V pokrajini južno od St. Ouentina smo svoje pozicije razširili vzhodno od Fontainesa ter dospeli do zapadnega roba Vendeuilla. Severno od Aisne smo zlomili tri močne nemške protinapade, predno so dospeli do naših črt. Zaprado od Sancya smo pridobili ta ter vjeli več sovražnikov.

21. septembra popoldne. Tekom noči so zavzele francoske čete, ki se bojujejo v pokrajini pri St. Ouentinu, kralj Benav ter so napredovale tudi severno od tega kraja. Zavrtili smo nemški protinapad na Castres. V pokrajini ob planoti severno od Aisne na obeh straneh artiljerijsko delovanje. V Loraini sta ostala dva sovražna napada na francoske postojanke v smeri na Arracourt brezuspešna. Z ostale fronte ni ničesar poročati.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

22. septembra zvečer. Sovražni napadi severo - zapadno od La Bassejea so bili izvršeni brez večjega poudarka. Naše pozicije so popolnoma neizpremenjene. Z ostale fronte ni poročati ničesar.

21. septembra popoldne. Večraj popoldne smo zavrtili nove napade proti našim postojankam severno od Moeuvresa. Zvečer je sovražnik obstreljeval naše pozicije v sosedstvu gozda Gauche. Posrečilo se je sovražniku pod zaščito tega ognja potisniti našo prednjo postojanko severno od gozda nekoliko nazaj. Vso noč je nemška pehota z ognjemeti in bombami opetovano skušala naše črte na tej točki vogniti. Naše čete so te napade zavrtili. Tekom noči smo severo - zapadno od Belenglise nekoliko napredovali. Danes zjutraj se je pričel boj v odseku vzhodno od Epheya. Zadnje noč smo izboljšali svoje pozicije zapadno od Messinesa ter zavzeli nekaj utrjenih nemških pozicij. Vjeli smo nekaj sovražnikov. Jugo - vzhodno od Ypresa so naše čete zopet napredovale.

AMERIŠKO URADNO POROČILO.

V Woeveru so vdre naše štrafne patrulje na dveh krajih v sovražne črte, prizadele sovražniku številne izgube ter pripelale 25 vietnikov nazaj. Sovražni oddelki, ki je poskusil prodreti, je bil pred našimi pozicijami zavrten ter je pustil nekaj mož v naših rokah.

Cesar Viljem avstro - ogrskim častnikom.

Berolin, 23. septembra. »Lokalanzelger« poroča, da je cesar Viljem nagovoril avstro - ogrske častnike na zapadni fronti ter jih slavil kot pomagalce in tovariše, kakor so prišli tudi Nemci Avstrijem pomagat. Izjavil je: Vi veste, da stojimo tu morda pred trdimi boji in veste, koga imamo nasproti. V Ameriki je padla beseda, da imajo Amerikanci voljo, prinesiti Francoski, ki sama ne more zavolevati Alzacije - Lorene, te pokrajine kot darilo. Zdi se mi, da bodo sledila dejanja za uresničenje teh besed.

Nemški podmorski čolni pred Ameriko.

Bern, 22. septembra. (Kor. ur.) Ameriški listi sredi avgusta so poročali dan na dan o uspešnih akcijah nemških podmorskih čolnov ob ameriški obali. Zdi se, da so nemški podmorski čolni zlasti ker ententnim državam manjka kuriva, sklenili, poplatiti v Evropo namenjene petrolejske parnike, iz katerih si pred potopitvijo nadomestijo svoje lastne zaloge. Poleg tega so podmorski čolni uničili dve kabelski zvezi. Vsi listi prinašajo velikansko pozornost zvezujočim vest, da je kapitan neke potopljene ameriške ladje, ki je bil nekaj časa vjet na nemškem podmorskem čolnu, spoznal kmalu nato, ko je bil izpuščen, v neki newyorški gostilni častnika podmorskega čolna, ki se je bil očitno pripeljal v posebno konstruiranem člonu v New York, da dobi tam informacije. Drugi pripovedujejo, da je neki častnik na podmorskem čolnu povedal vietim Amerikancem, da je bil dva dni poprej v nekem newyorškem gledališču. Pokazal jim je tudi kupone vstopnic.

Wilsonovo ščuvanje proti Avstro - Ogrski.

Berolin, 23. septembra. »Lokalanzelger« poroča iz Rotterdam: Glasom brzogovornika iz Washingtona je predsednika Wilsona zaradi njegovega odgovora Avstro - Ogrski obiskalo mnogo ameriških politikov in članov diplomatskega zbora, ki so mu čestitali k energičnemu zadržanju. Iz neposredne bližine predsednika pripovedujejo, da se je poslednji čas podrobno izrazil o mirovnem vrašljanju. Wilson je izjavil, da se mu je zdelo neobhodno potrebno že v kalu zadušiti ta novi poizkus mirovne propagande. Rekel je: Treba nam je popolne zmage in ne moremo pripustiti razgovorov. Tudi ako bi Avstro - Ogrska jutri rekla, da sreame vseh 14 točk mojega mirovnega programa, bi vztrajal na odklonitvi razgovorov. Besedam svojih sovražnikov danes ne moremo verovati. Treba nam je več kakor njih obljubo, da ostanemo možbese, treba jih je storiti nezmožne, da bi prelomili besedo.

Italijanska ofenziva.

NASE URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. urad.) Ničesar novega. — Šef gen. štaba.

Odmor v italijanski ofenzivi. Iz vojaškega razmotrivanja 23. septembra. Italijani so večerj mirovali vsled posledice poraza, ki so ga doživeli na asijski planoti in na odseku med Brento in Piavo. Ni pa dvoma, da bodo Italijani v kratkem zopet poskusili prebiti našo fronto.

Razmere na Ruskem.

RUSKA FRONTA.

Moskva, 21. septembra. »Pravda« opozarja v uvodniku na istočasno prodiranje Bele garde v Severni Rusiji proti Kotlasi in na prodiranje Bele garde na uralski fronti, ki hočejo napraviti zvezo z Angležji na severu. Bela garda je pripravljena celo opustiti vso črto ob Volgi. Na severu so se Angležji spili s socijalnimi revolucionarji desnice. V Sibiriji se postruže nasprotstvo med konstituantno v Samari in vladno socijalnih revolucionarjev desnice. Prišlo je tudi že do sporov s sibirsko vlado. Dnevi silaja za socijalne revolucionarje desnice v komiteju konstituante so bili z opustitvijo Samare pri kraju, kar je Angležem na severu in provizorični sibirski vladi samo dobrodošlo. Uspehi na fronti ob Volgi se ne smejo precejevati, storiti pa je treba vse, da ne pride do fronte Arhangelsk - Vjatka - Ufa.

Švedski Rdeči križ in Čehi - Slovaki.

Stockholm, 23. septembra. Mislija švedskega Rdečega križa, ki se mudí v Rusiji in Sibiriji, je bila aretirana od Čehi - Slovakov, ki jo dolže, da stoji v zvezi z Nemci in boljševiki.

Baku in kako je bilo mesto zavzeto.

Rusko poslanstvo v Berlinu prinaša to - le brzojavko iz Moskve: Poročilo, da so Turki zavzeli Baku, se potrjuje. Dasiravno skušajo s turške strani dokazati, da niso oni zavzeli mesta, marveč Tataři iz Azbejdžana, vendar to ne izpremeni nič na oceni dejstva. V Baknu se neprestano vrše eksplozije, mesto gori. To poročilo vzbuja v ruskih vladnih

krogih izredne skrbi. Kakor znano, je bila vsa industrija in vse plovstvo na Kaspiškem morju in na Volgi odvisna od petroleja, ki je prihajal iz tega mesta. Uničenje petrolejskega proizvodnje v Baknu je za dolgo uničilo vso rusko industrijo. Na drugi strani cenijo ruski vladni krogi zasedenje Baknu kot zelo resen politični dogodek, zlasti ker smatrajo, da neizpolnitev te zelo važne obveznosti s strani Nemčije odvleže tudi Rusijo v veliki meri prevzetih obveznosti.

Naš korespondenčni urad je istočasno poročal iz Kavkazije: Zavzetje Baknu vzbuja v vseh izlamskih delih Kavkazije veliko veselje in živo hvaležnost. 56. polk pod poveljstvom Fehmi bega se je v večurnem boju moža proti možu z Angležji posebno odlikoval. Število vjetih in plena je veliko. Dela pri telegrafih onemogočujo sporočanje podrobnosti o zmagi.

Turčija je z zavzetjem Baknu kršila bistveno določbo mirovne pogodbe centralnih držav z Rusijo, zato so posledice nepredvidne, zlasti ker je vsled tega prišla Rusija s svojo industrijo in s svojim prometom v še mnogo težavnejši položaj, kakor je bila že do sedaj.

Kožaška republika in njena politika.

Kijev, 19. septembra. Dne 13. septembra se je zaključilo zborovanje donske vojske. Resolucija, sprejeta na tem zborovanju odobrava zunanjo politiko atamana Krasnova napram centralnim državam, ki ima namen, zadovoljiti obe stranki, ne da bi se spuščala donska vojska v boj z Nemčijo. Resolucija pozdravlja pogajanja z Ukrajino ter želi dobrih stikov s sosedo, izreka simpatije prostovoljski armadi, s katero se donski kozaki skupno bojujejo proti boljševikom in zahteva kar naložjih stikov s kubanskim ozemljem ter ustanovitev enotne državnosti, sestavljene iz donskega, kubanskega in tereškega ozemlja. Trgovinsko ministstvo izdeluje trgovinske pogodbe z Georgijo, Poljsko, Finsko in Belo Rusijo. Odrredba notranjega ministra ukazuje za poštino in brzajavno upravo, da je ukrajinski jezik edini službeni jezik. Vsi uradniki se morajo naučiti tega jezika. Ta odredba vzbuja tem več pozornosti, ker se je zlasti zadnji čas vršila zelo živahna agitacija za uvedbo ruskega kot enakovrednega uradnega jezika.

Monarhistična agitacija v Ukrajini.

Kijev, 22. septembra. (Koresp. urad.) Ukrajinska brzajavna agencija je pooblašena izjaviti, da odklanja ukrajinska vlada vedno bolj naraščajočo monarhistično agitacijo v Ukrajini in da ji namerava stopiti nasproti z isto konsekvenco, s katero je nastopila proti skrajnim socijalističnim strankam. Odpodslanstvo iz Krima, sestavljeno iz vladnih zastopnikov in strokovnjakov, odpotuje pričetkom prihodnjega tedna v Kijev, da prične s pogajanj z ukrajinsko vlado.

Vladna kriza v Sibiriji.

Moskva, 20. septembra. (Koresp. ur.) Iz Pense poročajo, da se je kriza v sibirski vladi poročena vsled politike generala Almasova, zelo poostrija. General je bil odslavljen ter sta nato odstopila tudi ministra Mihajlov in Serebrinkov.

Amerika proti boljševikom.

Washington, 21. septembra. (Koresp. urad.) Reuter poroča, da se združijo civilizirani svet proti terorizmu v Rusiji pod gospodstvom boljševikov, so naročile Zedinjene države ameriške svojim veleposlanikom in poslanikom v zavezniških in nevtalnih deželah, da naj doženejo, ali bi se vlade, pri katerih so akreditirani, združile za takojšnji nastop, da pokažejo onim, ki vrše te grozovitosti, stud, s katerim gleda civilizirani svet njih počenjanje.

Boljševiki proti Jugoslovanom.

Moskva, 21. septembra. (Koresp. ur.) »Izvestja« poročajo, da je komisarijat za ljudsko gospodarstvo v Moskvi odredil takojšnje registriranje vseh v sovjetski republiki se nahajajočih Jugoslovancev (jugoslovanskih državljanov). Srbov, Hrvatov, Slovencev, Bolgarov in tudi Čehov. Ta korak se utemeljuje s protirevolucionarnim nastopom »jugoslovanskih reakcionarjev«. (Op. ured.: Večje budalosti si tudi korespondenčni urad ni mogel zmisлити.)

Kitajska priznava Čehi - Slovake.

Tokio, 23. septembra. Kitajska vlada je sporočila Čehi - Slovakom, da jih priznava kot bojujočo se silo.

Odškodnina za umorjenega grofa Mirbacha.

Berolin, 19. septembra. Nekt češko-slovaški in protiboljševski list v Samari poroča, da so baje ljudski komisariji izplačali rodbini umorjenega grofa Mirbacha kot odškodnino 5 milijonov rubljev v zlatu.

Umikanje Bolgarov.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

21. septembra. Od Skumbija do Črne obostranski artiljerijski ogenj. Na več točkah je bil včasih zelo silen. Ob vzhodni Črni so vrzle naše enote več srbskih oddelkov v protinapadu nazaj. V loku med Črno in Vardariem trajajo boji z veliko hlastostjo. Tekom zadnjih dni so naše hrabre čete krvavo zavrtili silne angleško - grške napade na naše pozicije pri Doiranu ter je na to bojno delovanje na tej fronti popustilo. V dolini Strume spodaj patruli v predpolju.

22. septembra. Zaprado od Ohridskega jezera in pri Črveni steni včasih silen sovražni artiljerijski ogenj. Na Peristeriju in severno od Bitolia smo v borbi mož proti možu zavrtili sovražne napadne oddelke. Dobili smo v roke grške in francoske vjetnike. Zaprado od Črne so imeli naši bataljoni hude boje z močnimi sovražnimi silami za višine južno od Trojacev in Drenova. Ker smo umaknili fronto v kotu med Črno in Vardariem, smo svoje sosedne enote potegnili nazaj v nove pozicije južno od Prilepa in severno od Doirana.

FRANCOSKO URADNO POROČILO IZ MAKEDONIJE.

21. septembra. Tekom 20. septembra so zlomile francoske in srbske armade na Dreževski planini resen odpor bolgarskih poslednjih čet, ojačenih od nemških oddelkov. Izrabljajo uspehe prejšnjih dni, so naše čete prekoračile Vezir ter dosepele rano zjutraj v Demir Kapu. Sovražnik je na svojem umiku povsod razdeljal

vast in uničil zaloge ter razdira in uničuje tudi še naprej v smeri na Gradsko. Tudi ob Vardariju in pri Doiranu je sovražnik razdeljal postajališča, municijska skladišča in zažgal letalske postaje. Število vjetih in vplenjenih topov narašča. Srbske čete so se polastile neke popolne montažne čete in popolne baterije kalibra 10/5. Naši letalci nadalje vzemirajo umikajoče se sovražne kolone. V pokrajini vzhodno od Varza se pričnaja sovražnik tudi umikati. Zavezniške čete so zavzele Orle. Severno in severo - vzhodno gorskega masiva Džena so francoske in grške čete skupaj s srbskimi armadami nadalje prodrle.

Letalski napad na Carigrad.

Carigrad, 22. septembra. (Kor. urad.) Vsled ugodne razsvetljave ob polni luni so poskusili večerj sovražni letalci napasti Carigrad. Ker je bila obramba zelo energična, so ostali letalci le malo časa nad mestom ter so se odstranili, ne da bi bili napravlili kaj škode. Danes ponoči so obnovili svoj poskus.

Angleško prodiranje v Palestini.

TURSKO URADNO POROČILO.

21. septembra. Težki boji na palestinski fronti trajajo. Angležji napadajo s posebnim pritiskom med obalo in železnico. Da se skrajša naša fronta, so se naše čete tudi vzhodno od železnice po hrabri zavrnitvi vseh sovražnih napadov na ukaz umaknile v nove pozicije severno od dosedanjih črt. Sicer ničesar novega.

22. septembra. Na palestinski fronti se vrši naše gibanje, s katerim smo pričeli tudi ob Jordanu v popolnem redu. Naše poslednje čete se povsod hrabro branijo. Na ostalih frontah nobenih pomembnih dogodkov.

Grof Burian o svoji noti.

Berlin, 23. septembra. (Kor. urad.) V »Berliner Tageblatt« je v ponedeljek priobčil šefurednik Teodor Wolf članek, kjer razpravlja o potasnilih grofa Buriana o svoji noti. Glasi se: Sprejem, ki ga je bila nota deželna, me ni presenetil, ker nisem pričakoval skoro ničesar drugega. Nisem mislil, da se bo ententa od danes do jutri izrekla pripravljeno, pričeti z mirovnimi pogajanj. V taki situaciji, kakršna je danes, je potrebno od časa do časa s pomočjo kakega reagenčnega sredstva dati stvarjem jasne obrise. Nota je bila tako reagenčno sredstvo in mislim, da je že prav pomembne prikaze spravila na dan in jih bomo gotovo že v prihodnjih dneh videli še kaj.

Značilno je n. pr. izredno nujno sporočilo, s katerim odgovarja predsednik Wilson. Izplača se premišljati o vzrokih te naglice. Najbrž je Wilson hotel prehiteti druge entente države. Vsekdar mu je laskalo slavohelepe, da je arbirer mundi. Še za časa nevtralnosti, ki je ni vnotrebil preveč srečno, je stremel po tej vlogi. Tudi odkar se je zaradi podmorske vojne pridružil ententi, ni opustil želje, biti svetovni sodnik. Tako je postavil svojih 14 točk in zraven še dvakrat 4, to je 22. Te točke naj bodo merodavne za preureditev sveta. Ne pravim, da je pri tem neodkritosrčen; nekako bi se dalo reči, da je odkritosrčen in neodkritosrčen obenem. Tako bi se mu dalo očitati mnogo slučajev, ko se je Amerika sama pregrešila proti principijam onih 14 točk. n. pr. pri obnašanju proti Kolumbiji, pri odvzetju Teksasa. Slednič so se pa s tem ozemlja otvorila kulturi. Hočem le reči, da ni dobro, vedno le naša dejanja staviti v protislovje z nazori, ki so izraženi v Wilsonovih točkah. Ako torej tako brzo odgovarja na Wilsonovo noto in v njej s tako prenenaljenostjo poudarja, da se absolutno drži svojih programnih točk, se je to zgodilo samo, ker ne želi, da bi mu Angleška in Francoska z odgovorom in svojimi posebnimi željami prišli vmes. Hotel je onemogočiti razgovor med njima. Zato se je tako vzdaval. Kakor rečeno, to gotovo ni nezanimivo.

Predvidno so potlačili vsako izjavo o tem, kako je nota učinkovala na pacifistične kroge in ni dvomiti, da se bo ta učinek pokazal v parlamentarnih debatah na Angleškem. In da bi bilo treba dokazov za to, da so entente vlade same to verjele ali se tega bale, je dokaz za to pač v nervoznosti, s katero je drž. tajnik Balfour že čez dve uri, ko je noto prebral, podal odgovor v znanem govoru. Tako tudi Clemenceau. Na ta govora odgovarjati z enakima govoroma, ne bi imelo pomena. Z zvenečimi govori ustvarjati vedno nova nezadovoljstva, ni posebno težko in bi bilo tudi v direktnem protislovju s predlogom.

Glede pravega trenutka je bilo med nami in Nemčijo popolno porazumljenje, saj vse vprašanje ni od danes ali večerj. Bile so tudi različnosti v presoji, niso se pa nikale časa. Nemške čete na zapadu so dosegle Hindenburgovo črto in jo bodo držale. S tem je nastopil odmor. So trenotki, ki jih je treba porabiti, ako hočemo delovati. Kdo naj nam pove, kdaj se ponudi prihodnji primerni trenutek? Mi imamo pa dolžnost, da delamo z vso resnobo in ne čakamo brezdneli. Ob vsem zaupanju vase in v svojo vojaško situacijo ne smemo opustiti ničesar, kar bi nas približalo miru. Ne maramo si pozneje očitati, da smo kaj zamudili. Odnosištev note je bil korak v tem zmislu, potrebno pa bo storiti še kaj drugega. Pri vas in takisto pri nas se lahko zgodi marsikaj, kar bi vedlo vsaj do razbremenjenja položaja. Ne smemo se pa varati v tem, da prave velike težavnosti izhajajo iz teritorialnih vprašanj.

Za sedaj je moja nota dosegla vsaj to, da se je položaj na nasprotni strani pomaknil v svetlejšo luč. Dala nam je spoznati marsikaj, kar smo znanosti slutili, pa ne videli tako natančno. Ako mojemu koraku tudi ni bilo dano, že sedaj otvoriti pot do miru, nas to ne bo oviralo, da se naprej zasledujemo ubrano pot. Ne bomo pa takoj storili prihodnjega koraka, nego šele po gotovem odmoru, takrat, ko se nam bo zdel trenutek za to ugoden, vselej pa v popolnem sporazumu s svojimi zavezniki. Jaz mislim, da ne smemo križem rok gledati, kako mineva čas.

Štirinajst točk Wilsonovega programa.

V odgovoru na Burianovo noto se sklicuje Wilson na tistih štirinajstih točkah, ki jih je bil že postavil kot mirovni program. Prijavljeno so bile 8. januarja kongresu (parlamentu). Glase se: Prva točka pravi, da so vse mirovne pogodbe javne, kakor so se tudi sklepale javno in da torej ni dovoljeno sklepati kakršnihkoli tajnih mednarodnih dogovorov, nego da naj se vsi diplomati vselej odkrito in pred vsem svetom.

Druge točka je popolna svoboda ladijplavstva na morjih izven teritorialnih voda v miru in ob vojni, izvzemši ona morja, ki se s kakim mednarodnim dejanjem v svrhu izvršitve mednarodnih pogodb zapro deloma ali popolnoma.

Tretja točka govori o čim največji mogoči odstranitvi vseh gospodarskih preprek ter ustanovitvi enakosti trgovskih razmer med vsemi narodi, ki se priključijo miru in združijo za vzdržanje te enakosti.

Četrta točka zahteva primerna jamstva, ki naj se dajo in sprejmejo, da se oboroževanja narodov znižajo na najnižjo mero, ki je mogoča glede na notranjo varnost.

Peta točka govori o svobodni, odkritosrčni in popolni ureditvi vseh kolonijalnih zahtev, ki naj temelji na strogem izpolnjevanju načela, da morajo pri odločanju vseh suverenitetskih vprašanj imeti interesi v poštev prihajajočega prebivalstva isto veljavo, kakor upravičene zahteve vlad, katerih pravice je omejit.

Šesta točka se tiče izpraznitve vsega ruskega ozemlja in take ureditve vseh Rusije se tiče vprašanj, ki zagotavljajo trdno in kar najbolj svobodno skupno delovanje drugih narodov sveta, da se za Rusijo doseže neovirana prilika, da more neodvisno odločati o svojem lastnem političnem razvoju in nacionalni politiki ter pod zakoni, kakršne hoče sama, zagotoviti Rusiji odkrit, prijazen sprejem v družbo narodov, da se več podporo v vseh stvareh, ki jih Rusija potrebuje in si jih želi sama. Ravnanje, ki ga bo v bodočih mesecih deležna Rusija od svojih bratovskih narodov, bo jasna preizkušnja, ne dobre volje in ne razumevanja za stiske Rusije v razliko od nje lastnih interesov.

Sedma točka: Ves svet pritrdi, da je Belgija izpraznila in obnovila, ne da bi se poizkušalo kakorkoli, omejevati nje suverenost, ki jo izvršuje v družbi z vsemi drugimi narodi. Njeno drugo dejanje ne bo tako kakor to, služilo namenu, obnoviti zaupanje narodov v zakone, ki jih ga ureditev svojih razmer določijo sami med seboj. Brez tega spravičljivega dejanja bi za vselej bila oškodovana vsa zgradba in sila mednarodnega narodnega prava.

Osmo točka: Vse francosko ozemlje naj se osvobodi in zasedeni deli postavijo v prejšnji stani. Popravi naj se zopet krivica, leta 1871 od Prusov prizadeta Francoski v alzaslorenskem vprašanju, krivica, ki že skoro 50 let vznemirja svetovni mir, da se zopet v interesu vseh zagotovi mir.

Deveta točka: Poprava italijanskih mej naj se izvrši po jasno vidnih narodnih črtah.

Deseta točka: Avstro-ogrski narodom, katerih prostor med narodi želimo videti zaščiten in zagotovljen, naj se da prilika za avtonomni razvoj.

Enajsta točka: Romunija, Srbija in Crna gora naj se izpraznijo in zasedeno ozemlje obnovi. Srbiji naj se zagotovi svoboda in varen dohod do morja. Razmere različnih balkanskih držav med seboj naj se s prijaznimi dogovori določijo primerno zgodovinski danim črtam pripadnosti k raznim narodom. Ustvarijo naj se jamstva za politično in gospodarsko neodvisnost ter teritorialno nedotakljivost balkanskih držav.

Dvanaesta točka: Turškim delom sedanje osmanske države naj bi se zagotovil varni užitek suverenosti; pravtako pa naj bi se drugim narodnostim, ki se sedaj nahajajo pod turško oblastjo, zagotovila nedvomna sigurnost življenja ter absolutno neovirana prilika za avtonomni razvoj. Dardanele naj se pod mednarodnim jamstvom odpro kot svobodni prevoz za ladje in trgovino vseh narodov.

Trinaesta točka: Ustanovi naj se neodvisna poljska država, ki mora obsegrati vse nedvomno od poljskega prebivalstva naseljeno ozemlje; dobi naj prost dohod do morja. Mednarodna pogodba bi morala jamčiti za nje gospodarsko neodvisnost in teritorialno neodvisnost.

Štirinajsta točka: Ustanovi naj se splošna zveza narodov. Specijalne pogodbe naj v enaki meri velikim in malim državam priskrbe jamstvo politične neodvisnosti ter teritorialne nedotakljivosti. Glede na te javne po-prave krivice in uveljavljanje pravice, se čutimo tesno spojene z vladami in narodi, ki so se združili proti imperijalističnim listam.

Politične vesti.

== Načelniki klubov na Dunaju. Načelnika Poljskega kluba Tertila pričakuje danes na Dunaju. Načelnik Jugoslovanskega kluba poslanec dr. Korošec pride na Dunaj v četrtek.

== Odmevi k Burianovi noti. Francosko armadno poveljništvo je dalo pri armadi in na fronti razglasiti in nabiti govor ministrskega predsednika Clemenceaua. Splošno pa francoski listi niso zadovoljni z načinom Clemenceauovega odgovora na noto ter smatrajo odgovor potom »Journala« za ponesrečeno šalo. »Times« poroča, da bo Anglija odposlala svoj odgovor šele v torek. Besedilo angleškega odgovora se ne bo objavilo prej, predno ne bo dospelo na Dunaj. == Romunski vladni list »Jasul« v avstro-ogrski noti vidi znake slabotnosti ter opozarja, da centralne države še niso na koncu svojih moči, četudi misli entente, da bo mogla okirati mir. == Španski listi so mne-

nja, da mora španska vlada podpirati vsak korak za mir že iz egoističnih razlogov, da se težavni položaj Španske še bolj ne poslabša. Voja volja Severne Amerike je največja ovira za mir. So pa tudi zelo vplivni španski listi, ki na možnost miru ne verjamejo in ki vidijo v avstro-ogrski noti samo politični manevar, izvršen v dogovoru z Nemčijo.

== Jugoslovansko gibanje na Holandskem. »N. Rotterdamski Courant« piše 13. septembra: Splošno in čimdalje močnejše gibanje med Jugoslavi v ententnih in nevtralnih deželah Evrope in Amerike je našlo odmeva tudi na Holandskem, kjer se je osnovalo društvo, sloneče na teh-leh načelih: Jugoslavi (holandsko-Zuid-Slavei) so pod imeni Srbi, Slovenci in Hrvati (Serviers, Slovenen en Kroaten) v resnici en edini narod z enim jezikom, ki jih je spajala ena in tista zgodovina v srednjem veku. Stejejo 10 do 12 milijonov ljudi in prebivajo v kompaktni masi v kraljevini Srbski, Črni gori, Bosni in Hercegovini, v Banatu, Bački, Banovini (Basania?), Slavoniji, Hrvatski, Dalmaciji, Koroški, Štajerski, Kranjski ter delu Gorice in Trsta. Mnogoštevilni begunci iz imenovanih dežel Avstro-Ogrske so osnovali z drugimi Jugoslavi v Srbiji in drugih jugoslovanskih krajih društva, ki delujejo v dosegu neodvisne jugoslovanske države, ki naj bi obsegala ozemlje, kjer bivajo Srbi, Slovenci in Hrvati. Tako so se tudi v Holandski sešli prošle nedelje zastopniki Jugoslovani (to so največ mnogoštevilni rudkopci v Limburgiji itd.) v Haag. Osnovali so društvo, ki se je prijavilo h kriskemu programu ter proglasilo, da bo sodelovalo na osvoboditvi jugoslovanskega naroda.

== Prepoved češkega deželnege gospodarskega sveta. V dunajskih nemških političnih krogih se zatrjuje, da bo vlada prepovedala delovanje češkega deželnege gospodarskega sveta za Češko in Moravsko. Vlada bo utemeljila baje svoj korak s tem, da se ogroža na ta način ves državni preskrbovalni sistem.

== Tajna brežična postaja pri Pragi. Nemci so izmislili že zopet izdajstvo Čehov. Pravijo namreč, da se nahajajo neke v okolici Prage tajna brežična postaja, ki dela samo ponoči, do čim je čez dan skrita. Zatrjuje se, da so našle oblasti, da prihajajo brežični valovi v smeri iz Ričanov, kjer je brežična postaja najbrže skrita v neki vili. Gre najbrže za prenosno postajo, vsled česar jo bo težko najti.

== Kongres tlačnih narodov. »Kölnische Ztg.« poroča iz Curiha: Glasom vesti italijanskih listov se bo zopet sestel takoj po ententni konferenci, ki je za nekaj časa preložena, v Parizu kongres tlačnih narodov. Zastopniki bodo vsi tlačni narodi in vsi odbojci, ki so se v ententnih deželah osnovali v zaščito teh narodov. Kongresu bodo predsedovali Albert Thomas, Porre in Steed.

== Lukacs obdolži Khvena radi »srbske propagande«. Dopolnile »Neue Freie Presse« je imel razgovor z bivšim ogrskim ministrskim predsednikom dr. Lukacem, ki je izjavil o razmerah na Hrvatskem mnogo kriva ne-srečna politika grofa Khvena-Hedervara. On ni vedel, da bodo Srbi, katerim je on vstrel, nekoč velika srbska nevarnost za Hrvatsko. O vseslovanskem pokretu je rekel: Ako bodo Hrvatje delali skupno s Srbi, bo to njihova poguba. Prava sreča je, da so Jugoslavi ločeni po široki masi Ogrske od avstrijskih Slovanov. Cisti lojalni stebri monarhije so samo Nemci in Madžari.

== Ogrska cenzura in število slovaških sodnikov. Ogrski juristični list »Jugugvi Szemle« je priobčil pred kratkim statistiko v gorenjeogrskih komitatih delujočih advokatov in sodnikov. List ugotavlja, da se nahaja v vseh gorenje-avstrijskih komitatih 92 slovaških odvetnikov in samo en slovaški sodnik. To najznamenitejšo število slovaških sodnikov ni ugaialo niti ogrski cenzuri, kajti črtala je tudi tega samega slovaškega sodnika, na kar je list v svoji prihodnji številki navedel število slovaških sodnikov s 300, katero število je cenzura pustila. Katero število slovaških sodnikov je pravo, o tem si je vsak na jasnem.

== Berolinski politični razgovori. Glavni odsek državnega zbora se se-tane danes. Včeraj so se zbrale posamezne politične skupine na konferenco. Socialni demokrati so konferirali s centrumom ter bo stališče teh dveh strank merodajno za vlado in kanclersko krizo. Zatrjuje se, da ni pričakovati izbruhov vladne krize. Zlasti se domneva, da bo državni kancler sprejel željo socialnih demokratov, da naj se prične pogajanja glede pruske volilne reforme v določenem roku. Glede vstopa socialnih demokratov v vlado se pogajanja še vrše.

== Dr. Helfferich odstopil kot diplomatični zastopnik v Rusiji. Poroča se, da je dr. Helfferich odstopil kot diplomatični zastopnik Nemčije pri ruski svjetski vladi. Na željo državnega kanclerja je izjavil, da rade volje prevzame zopet svoje prejšnje delo, t. j. da izdela načrte za gospodarska predela za mirovna pogajanja.

== Kako se mora Nemčija premagati. Iz Amsterdama? »Agence Havas« poroča: Upravitelj angleške propagande lord Northcliffe je imel na veliki skupščini v Cityu govor, v katerem je na fantastični način pripovedoval, kako se mora Nemčija premagati. Northcliffe ne dvomi o tem, da bodo zavezniki v Berlinu diktirali mir. Zato pa ni potrebno, da si zavezniki delajo pot v prusko glavno mesto z boji. To se da doseči na drug način. Nemčija ni enotna država, marveč zveza raznih naro-

dov, ki se ne morejo trpeti med seboj. Ko dospo entente čete v Nemčijo, se zobeši bela zastava, katero je zobešila Avstro-Ogrska na mnogih malih dvorih. Pruska, ki je v Draždanih in v Monakovem istotako obsovažena kakor v Londonu, bo videla na svoje oči, kako je osamljena.

== Kaznovani romunski kraljevič. Ker je kraljevič Karl svojevoljno zapustil svojo garnizijo, mu je naložil njegov oče 75 dni strogega aresta, ter je moral takoj nastopiti svojo kazen. Kakšne posledice bo to imelo za deželo in za dinastijo, še ni znano.

== Nemška mirovna ponudba Belgiji. Grof Reventlow piše v »Deutsche Tageszeitung«: Zdi se, da so sedaj mirovni predlogi že privatna stvar posameznih oseb. Grof Törring, brat belgijske kraljice, je stavil belgijski vladi svoje obsežne predloge, ker je prepričan, da potrebuje Belgija skorajšnji mir. Grof Törring je svoje ponudbe predložil kanclerju in državnemu tajniku in ta dva sta mu rekla, da ne sme označiti svojih predlogov kot vladne predloge. Vprašanje je, ali nista mogla prepričati, da bi grof Törring ne odposlal teh predlogov, ali pa, ali je to takrat že storil. Vsekakor je zelo nevarna stvar, igrati se s takimi zadevami ter bi morala vlada brez ozira na osebo preprečiti vsak poskus. Belgijka vlada je z zasmehom odklonila te predloge. Stori-la je to v podrobni noti, ki kaže, za kako važno za politično propagando smatrajo to privatno ponudbo. Belgijka vlada je bila prepričana, da stoji za ponudbo nemška vlada. Če bo vsak nemški državljani, ki misli, da nekaj velja, ki želi mir in ki ima znanje in sorodnike v sovražni deželi, delal take korake, potem bo stališče Nemčije prav kmalu zelo zabavno.

== Amerika in živila za Nizozemsko. Amerika je pripravljena dovoliti Nizozemski izvoz 100.000 t. živil, od katerih leži polovica že šest mesecev v Argentiniji, če Nizozemska zopet postavi v promet za 400.000 ton trgovskih ladij, ki stoji danes v evropskih pristanišnih. Ameriška nota pravi, da Nizozemska očaje Nemčiji nieno stališče. Kljub temu da dobavljajo Nizozemska Nemčiji mnogo živil, torpedira Nemčija nevtralne ladje, ki se vozijo v nevtralna pristanišča.

Tržačanka na polovanju.

Minister za avstrijsko prehrano je govoril, dal je napisati svoje grožnje in ukaze — zdi se, sedaj bomo rešeni oderuhov in glada. Tekati in loviti se za živem nam ne bo nič več treba, za aprovizacijo nas ubogih meščanov bo skrbela vlada. Kako? Videli bomo v najkrajšem času. Nade ne gojimo posebno velike, saj se nam deli sedaj, ko so najboljši meseci s katerimi se nas teši gotovo nad pol leta, še vedno je po četrtino in osminjo živil na teden. Morebiti so pa tako varčni in hranijo živčev za slabše mesece, ko ne bo niti bilke zelenja več. Krompir? O tem samo čitamo, kako je uspel tu in tam, čitamo, da ga dobivate pri vas v Ljubljani, a pri nas ga ni. Pač, dobi se ga »pod roko« po lepi ceni 4 K 80 vin. kilogram! Ali ni to naravnost vnebovpijajoče? Da, naš Trst! Kje so tvoji trgi, polni najrazličnejše zelenjave, sočivja, sadja, melon in angurij! Cisti in zapušteni so ti naši trgi, da je žalost pogledati jih in Tržačanom se delajo sline baš sedaj, ko je čas za to, skomine po sladkih krvavo — rdečih angurijah, po okusnih melancanih, sladkem grozdju in finih figah. Nič — in če je kje slučaj nasreč, da ima prodajalka jerbas fižola v stročju ali paradiznikov, vije se od nje daleč, daleč tja ven vrsta. Prodajalka pa deli svojo milost — bolj po simpatijah in znanstvu — kakor kakšna kraljica. Videla sem vaš trg v Ljubljani; bilo je v soboto popoldne pred veliko skupščino Ciril — Metodov. Gledala sem kar debelo: toliko je bilo tam še božjih darov. Videla sem mnogo zelenjave, buč, fižola v stročju, sliv, suhih hrušk, jabolk, a nikjer nič vrste. Blažena vaša rodovitna okolica! Odslej je ne bom videla več, niti zelene Štajerske in ne bogate Hrvatske. Minister za prehrano bo skrbel, da bomo lepo, komodno doma lahko dobivali vsega, česar smo morali iskati do zdaj po svetu. Doživelo se je na potovanju res marsikaj zanimivega. Še več pa neprijetnih iznenadjenj, pehanja, sivanja in ponižanja, ko smo trkali na vrata pri bolj ali manj imovitem kmetu s svojo kramo na hrstu ali denarjem v žepu.

Po veliki Ciril — Metodovi skupščini sem šla dalje za živjezem. Prva etapa je bila v Trbovljah, v tisti znani soteski, kjer je vzduh vedno prepojen s premogovim prahom in vonjem. Od kolodvora se vije uro dolga pot skoro vedno med visokima stenama. Ko se svet nekoliko odpre, postaja ti prijaznejša. Na kolodvoru izstopa veliko število potnic — večinoma žen trboveljskih rudarjev, ki znašajo od vseh krajev živčev domov. Težko jim je tu za prehrano. Pravila mi je neka Trboveljčanka, da so ji odnesli iz omare polovico kruha, katerega je spekla za svoje za ves teden. Drugi so pa odnesli kruh naravnost iz peči, a ker ni bil še dovolj pečen, je tat odrezal vsu skorjo, sredico vrgel pred hišo.

V vlakom sem se peljala z neko Italijanko — Tržačanko, katere moža so poslali službovat v nemški Gradec, ker je bil v Trstu »nevaren«. Radi bomb je šla se ona z otroci tja ven, pa mi je pravila, kako zmerjajo nemški otroci v hiši njene otroke. Rekla je, da rabi njena deca, ki ni bila prej nikdar valjena takih besed, take psovke za svoje nemške sovražnike, da se njena rahlostnost kar stresa. Mislim si pa je — je dejala, naj je reagiralo in Nemčiji naj vedo, da kakor kilčejo oni v gozd, tako jim odmeva iz gozda. Na Pragerskem sva v prelopi restavraciji prisledli k mizi, kamor je baš sedel mlad poročnik. Ko je naju silil govoriti italijansko, se je ves zarač veselja vmešal v pogovor. Naročil si je večerjo in jo v pravem pomenu pogostil brez kruha. Od druge natakarice si je dal primesti še eno tako porcijo, katero je baš tako naglo metal vase.

Prehranjevalni urad v Gorici ima skrbeti sedaj za 213.840 oseb v vsej deželi Goriško — Gradiščanski, in sicer: v mestu Gorici za 10.000 oseb, v goriškem okrajnem glavarstvu za 57.900, v tolmnskem 30.800, v sežanskem 27.500, v gradiščanskem 26.300, v triškem 40.800. Osebe za obnovo Goriške se šteje posebej, in sicer skrb prehranjevalni urad v Gorici za 5086 oseb, v Gradu za 4510 oseb, za delavce in uradnike v ladijedelnici v Trzinu 1370 oseb, za osebe južno železnice 3926

Proga Pragersko — Čakovec! More li biti kaj strašnejšega nego je potovanje po tej progi? Polno, natlačeno vse povsod, vesel si lahko, da smeš stati stisnjen v kakem kotu. Na vsaki postaji prihajajo novi potniki — Medjimurci. Med seboj govorijo slovensko — hrvatsko narečje, s svojimi madžarskimi sopotniki pa tolčejo po madžarsko. Sedel mi je nasproti tak Medjimurec s hčerko in jedel lep bel kruh. Lepo in veselo se je pobahal: Nisem še jedel črnega, odkar je vojna. Pripovedoval je drugemu kmetu, da je imel lansko leto toliko koruze, pšenice in žita sploh, da ga ni mogel niti spraviti. Letos pa kaže njegovo polje se boljše. Rekel je, da se otroci v solah uče le madžarsčine, pa da ne znajo naposled ne enega ne drugega jezika. Poučila sem ga, da bi šole morale biti slovenske, oziroma hrvatske, kajti otrok se mora učiti najprej v svojem materinem jeziku. Ne vem, ali sem ga prepričala. Prekinil je razgovor in poluglasno zapel enolično madžarsko pesem pred se.

Kratko je potovanje od štajerske meje do Čakovca po madžarski zemlji, ali do-volj dolgo, da skazujejo Ogrji svojo oblast. Železniški uslužbenci vedno nekaj kriče in tulijo na potnike. Nekaj kmet je delal spre-dovnik, da se pelle v Čakovac, nakar ga je oni naharili, da se pravi Čakortnja ali kako. Oddahneš se, ko ostaviš tisto Čakortnjo in obrneš z drugim vlakom proti starodavnemu Varaždinu.

Tu je na prehrani nekaj svetovlanskih otrok, katere sem hotela obiskati. Grem po široki ulici pa čujem z druge strani: »Ljubim ruke!« In priteče mi nasproti svetovlansko dekle, kateremu je žareč obraz samega veselja, kakor se razveseli vsako, ki sreča na tujem znanca iz svojega kraja. Slovensko govorico so otroci zamenjali s hrvatsko, vedejo se gosposki in »ljubim ruke« stresa jo na desno in levo. Naš slovenski »dobar dan« mi pa vendar bolj ugaia nego ta švabska tukja. Nekaterim mlajšim otrok se godi imenitno, gospoda pazi strogo na deca, katere ne sme nikoli na ulico. Skoro povsod imajo poleg hiše, krasne vrtove in nasade, kjer se bavi naša deca ob lepem vremenu vse dan.

Akcija: bosenski, tržaški, istrski otroci na prehrano v Hrvatsko je idealno lena, zares bratska in nekateri naših bratov Hrvatov, ki so vzeli gladno deca k sebi, izpolnjuje idealno svoje dolžnosti nampravezi deci. In tak otrok govori lahko o sreči. Drugi bi si osebilo z večjimi otroci prihranili radi enega posla, otrok je sit — a to je tudi vse. Na splošno pa je akcija zgodovinske važnosti in ostane večer dokaz jugoslovanske bratstva in medsebojne ljubezni trojnega naroda. Mar. B.

Vesti iz primorskih dežel.

Ustanovitev obnovitvenih svetovalnic za Primorsko in ugotavljanje vojne škode. Namestništvo v Trstu sporoča: Kakor kaže izkušnja, prebivalstvo ni dovolj poučeno o stvareh vojne škode, vojnih dejstev, pravice civilnih vojnih oškodovancev ter o delovanju vojnokrednega zavoda za južno ozemlje in obnovitveni akciji, da bi moglo primerno uveljavljati svoje upravne zahteve in si izposlovati za obnovo potrebno državno podporo. Da ugotovi prebivalstvu v tej smeri, je namestništvo ustanovilo obnovitvene svetovalnice, ki so pričele delovati 20. t. m. Te svetovalnice bodo dajale prebivalstvu nasvete v vseh vprašanih, tičečih se vojne škode in obnove, mu pomagale pri sestavi prijav in prošni, dajale pojasnila, kaka oškodovina mu gre, za kakšno podporo more prositi itd. Dajale pa bodo na podlagi izkušenj tudi nasvete in predloge oblastim, kako naj se zboljšajo obstoječi predpisi. Sedeži in področja svetovalnic so navedeni spodaj. V krajih, kjer ni svetovalnice, opravljajo okrajna glavarstva in občinski uradi njihove posle. Obenem z ustanovitvijo svetovalnic se prične tudi ugotavljanje vojne škode. Pripominja se, da zakoniti določbe o oškodovini za vojno škodo doslej ni in da imajo ta ugotavljanje le informativen značaj. Ugotovitev vojne škode se izvrši na prijavo oškodovancev. Prijave se all dajo ustmeno na zapisnik pri svetovalnicah ali pa se s posebnimi obrazci, ki se dobe pri svetovalnicah brezplačno, določijo svetovalnici. Rok za prijavo se zaseda ni določil. Doslej so se ustanovile naslednje svetovalnice: Dunaj: za veletrgovino in veleindustrijo na Goriškem in Gradiščanskem na sedežu goriške trgovinske zbornice na Dunaju I. Stubenring 8, za vse ostale poklicne kroge pri pomožnem odboru za begunce z juga na Dunaju I. Landskronsgasse 1. — Ljubljana: pri pomožnem odboru za begunce z juga za vse poklicne kroge. — Trst: begunski odbor v ul. Madonna del mare št. 2, za vse poklicne kroge. — Pulj: pri vojnopomožnem uradu za vse poklicne kroge. — Gorica: za malo in srednjo trgovino pri trgovinski in obrtni zbornici v Gorici; za malo obrt pri zavodu za pospeševanje obrti v Gorici; za vse druge poklicne kroge mesta Gorice, občine Ločnik, potem triškega in gradiščanskega okraja pri pomožnem odboru za begunce z juga v Gorici ul. Municipio 4. Ta svetovalnica ima zaupnike v Furlaniji in potovalnega inštruktorja. — Tržič: za malo obrt, malo trgovino in delavstvo ter namene obnove obrtnih obratov v triškem in červinianskem okraju. Potem v Tolminu, Sv. Luciji, Bovecu, Kobaridu in Cerknem za vse prebivalstvo teh okrajev. Poleg tega se nameravajo ustanoviti posebne svetovalnice za posamezne skupine udeležencev. Doslej je slovensko veleposlovstvo ustanovilo tako svetovalnico v prostorih Knečke banke v Gorici na Kornu za svoje pripadnike.

Prehranjevalni urad v Gorici ima skrbeti sedaj za 213.840 oseb v vsej deželi Goriško — Gradiščanski, in sicer: v mestu Gorici za 10.000 oseb, v goriškem okrajnem glavarstvu za 57.900, v tolmnskem 30.800, v sežanskem 27.500, v gradiščanskem 26.300, v triškem 40.800. Osebe za obnovo Goriške se šteje posebej, in sicer skrb prehranjevalni urad v Gorici za 5086 oseb, v Gradu za 4510 oseb, za delavce in uradnike v ladijedelnici v Trzinu 1370 oseb, za osebe južno železnice 3926

oseb in za osebe državne železnice 6400 oseb. Prebivalstvo v Gorici silno raste.

Najmlajši češki umetnik na gostili v Trstu. Dne 26. t. m. nastopi v Trstu v Politeama Rossetti Pepa Barton, najmlajši svetovno znani češki umetnik na gostili.

Umrl je v Barkovljah pri Trstu g. Josip Krečič.

Dva dečka pred poroto v Trstu. Na postnem uradu v Divači je bil zaposlen lani v decembru neki 15letni deček Karl B. Nekoč je zmaknil vrečo, v kateri se je nahajal denar, in jo je skril. Kmalu so prišli na sled tatvini in sumili omenjenega K. B., ki je bil odpuščen. Kakor je pozneje izpovedal, je hotel vzeti kakih 60 K, vzel pa je v resnici 8000 K. S svojim denarjem je pobegnil v Gorico, tam dobil nekega svojega prijatelja, s katerim sta prav pridno zapravljala denar. Končno ga je prišla žandarmerija in našli pri njem še 3000 K denarja in nekaj nakupljenega blaga. Deček je vse priznal. Potniki so na stavljenju vprašanje z 10 oz. 9 glasov izrekli krivdo obtoženca, na kar ga je sodnica oprostila obtožbe. Druge razprava se je vršila proti nekemu 15letnemu dečku Antonu J. iz Šibenika, obtoženega tudi tatvine. Učil se je pri brivcu Antonu Boniventu. Zastul je okoli 50 K na teden in mati je dobro skrbela zani. Ko pa se je seznanil z nekaterimi malopridnimi tovariši, je začel zmikati svojemu gospodarju Boniventu denar. Ko je slednji hotel vzeti hkratu okoli 700 K, so ga zasačili in izročili sodnji. V sodni dvorani je jokal, priznaval svojo krivdo in obljubil, da ne bo nikdar več kaj takega storil. Videlo se je, da ga je spravila na slabo pot samo malopridna družba. Potniki so ga oprostili obtožbe.

Proces radi potopitve Lloydovega parnika »baron Gautsch«. Iz Pulja poročajo, da se prične proces radi potopitve Lloydovega parnika »baron Gautsch« pred tamkajšnje okrožno sodnijo dne 30. t. m. Proces bo trajal najmanj tri dni.

Skandal s sladkorjem v Dalmaciji. Poročali smo že na kratko o škandalu s sladkorjem v Dalmaciji. Namesto, da bi se sladkor razdeljeval pravično med prebivalstvo, je služil za razne nečiste posle. Komisija je v Makarski zaslišala razne priče. Izvedelo se je, da količina sladkorja aprovizacije v Makarski, ki se je nahajala v skladišču Zadrugne zveze, je znašala 113 kvintalov. Od tega se je prodalo 110 kvintalov na Vis Petru Bradanoviću, trije kvintali so ostali v Splitu v 6 zavojih po 50 kg. Po nalogu Zveznega uradnika Bekavca so bili poslani v Vranje nekemu človeku, ki vedno sprejema blago za aprovizacijo. Za sladkor prodan Bradanoviću se je inkasiralo 291.500 K. Ta znesek se je imel razdeliti med 4 osebe, katerih ena je višji okrajni komisar v Makarski dr. Karol Zorec. Največji del si je pridržal baje Bekavac, to je 149.000 K. Ko je prišel upravitelj makarskega okrajnega glavarstva dr. Zorec v Split, je bil tam aretiriran. Pravi, da je njegova žena dobila pismo in v njem 42.500 K, katere pa je nesel v Split, da jih povrne Bekavcu, ker je slutil, da bi jih bil on poslal. Razne izpovedi prič pa pravijo, da je bilo Zorc vse znano. Vrš se obširna preiskava.

»Crescendo come Jugoslavia«. Zgrebškimi »Novinami« piše njihov dopisnik z Reka: Kakor poroča reški madžarski list »Tengerpart«, je dirigent hrvatske opere, ki sedaj nastopa v reškem gledališču »Fenice«, Nikola Fallerl pri vzpizoritvi opere »Madame Butterfly« pri neki točki namignil orkestru, da naj igra »crescendo«. Ker mu orkester ni sledil, je dirigent zaklical nalahno »crescendo« in zopet »crescendo«, kočno pa popolnoma glasno: »crescendo come Jugoslavia!« Madžarski list napada zato Fallerja in mu svetuje, naj se na Reki izogiba jugoslovanske propagande. V ostalem pa je tudi še vprašanje, ali je kaj resnice, kar trdi reški madžarski list!

Dnevne vesti.

— Iz politične konceptne službe. Deželnovaldni konceptist Gustav Golia, Friderik Deu in dr. Viljem Pfeifer so imenovani za okrajne komisarje na svojih sedanjih službenih mestih.

— Vojaške oprostive ustavljene. »Zeit« poroča, da je vojno ministrstvo ustavilo vse nadaljne oprostive od vojaške službe. Ta odredba naj stopi takoj v veljavo.

— Ljudskošolske vesti. Pavla Pirkera in Nežika Nadler sta namočeni za suplentinji v Ribnici, Ivana Oražem v Loškem potoku, Marija Mavrin v Drazi.

— Velik shod železničarjev. komentov južno in državne železnice se je vršil v soboto 21. t. m. Velika dvorana Mostnega doma je bila nabito polna. Poročevalci so imeli referate o aprovizaciji, o nedostatih preskrbi železničarjev z živili, obleko, obutvijo in drugim. Govorili so med drugimi so-druza Kopač iz Trsta in Kristan iz Ljubljane. K besedi sta se oglasila živahno pozdravljena dr. Iv. Tavčar, župan ljubljanski in dr. Vladimir Ravniar, državni poslanec ljubljanski. Oba sta razpravljala o pomankanju in veliki drugini ter o njih vzrokih. Dr. Ravniar je zagotavljal železničarje, da imajo na svoji strani veliko večino drž. zbora, ki jih bo podpiral ne samo s svojimi simpatijami, ampak, če se odločijo za energičnejše korake, tudi z dejanjem. Živahna pohvala je sledila obema govoroma. Končno so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo takojšnje izboljšanje aprovizacije, sicer odklanjajo železničarji vse odgovornosti za posledice. Je to zadnji apel do merodajnih faktorjev. Ena izmed resolucij zahteva nemudno sklenitev miru in sicer miru — od naroda do naroda!

— Shod državnih uslužbencev. V nedeljo dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne se vrši v dvorani »Mostnega doma« v Ljubljani shod državnih uslužbencev s sledčim dnevnim redom: »Beda državnih uslužbencev«. K množični udeležbi vabijo združene organizacije državnih uslužbencev.

— Kranjskemu učitelstvu. Nujno se svetuje učitelstvu vseh okrajev na Kranjskem naj vpletje, ako še tega ni

storilo, za vsak okraj svojo aprovizacijo, četudi je že zdaj morda deležno kakakega priboljška, ki pa ne zadostuje, da bi se moglo učitelstvo preživljati, kam se, da bi moglo svojo službo uspešno opravljati. Vpeljava aprovizacij v posameznih okrajih naj se objavi v „Slov. Narod“ in „Slovenec“. Ko se aprovizacija splošno vpelje, se bo postavila deputacija za vse okraje in ta bo gotovo dosegla to, kar učitelstvo neobhodno potrebuje za svoj obstanek in v blagor šole. V objavi naj bo naveden predsednik aprovizacijskega odbora. Nemudoma na delo!

— Opozorjamo, da se vrši seja »Upravnega gledališkega sveta« v sredo, dne 26. t. m. ob 9. uri zvečer.

— Iz pisarne Slovenskega dež. narodnega gledališča v Ljubljani. Vodstvo gledališča nujno potrebuje muzikalno naobrazenega opernega suflerja (suflerko). Reflektanti naj se takoj javijo v gledališki pisarni.

— Koncert. Operna pevka Erma Zárská bo v Ljubljani v četrtek, 26. t. m. izvajala sledeč lepe spored del raznih narodov: 1. a) Smetana: Arijia iz opere »Dve vdovice«; b) Čajkovskij: Arijia iz opere »Pique Dame«; 2. Pesmi: a) Anton Lajovic: Serenada; b) Lajovic: Kaj bi le gledal; c) Anton Dvořák: Ach neni, neni tu; d) Richard Strauss: Tajni poziv; 3. Pesmi: a) Peter Iljič Čajkovskij: Zapoji mi pesem, o mati!; b) Čajkovskij: Na plesu; c) Čajkovskij: Zakaj?; d) Jan Malát: Imam te rad; e) Josip Pavčič: Pastirica; 4. a) Meyerbeer: Arijia iz opere »Robert vrag«; b) Puccini: Arijia iz opere »Giocunda«; c) Na klavirju spremlja gđa. Diana Kohler. — Začetek koncerta točno ob 8. uri.

— Uradniki c. kr. deželne in okrajne sodišča v Ljubljani, so mesto venca po umrlem gosp. c. kr. sod. svetniku Karolu Zotman darovali znesek 50 K v prid »Deželne družave«, c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote, ter za varstvo otrok in oskrbo mladih v Ljubljani.

— Razstava narodnih ročnih del in različenih slovenskih narodnih noš se odprla začetkom oktobra v »Mladiki«. Odbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se obrača na vse rodoljubne Slovence in Slovenke, naj mu blagovolijo posoditi za to razstavo iz svojih zasebnih zbirk najljepša in najzanimivejša narodna dela. Razstavne predmete sprejema odbor od jutri, srede, do vstete sobote, 28. t. m. v »Mladiki«, pritičje, vsak dan od 10.—12. dopoldne in od 3.—5. popoldne.

— Prošnja za staroslovenske čitanki. Mariborski študentje prosijo dobre duše, ki še imajo Staroslovensko čitanko, naj jo posodijo za letošnje šolsko leto. Razglasite v Vašem listu našo prošnjo. Kdor se nas bo lahko in rad usmilil, naj pošlje knjižico na Borisa Kristana, študenta v Mariboru Nagyeva ulica 10/III. Rabimo 10 izvodov. Vemo, da bomo dobili knjižice, kajti v nas je pogum in veselje za slovenščino.

— Vojaški dom v Ennsu. Za snujajoči se vojaški dom goristiškega strelskega polka št. 2. v Ennsu je treba še precej opreme, ki je za polk ne premore. Ker so obiskovalci tega vojaškega doma skoraj sami Slovenci, se obrača vodstvo komiteja za ta vojaški dom do slovenskega občinstva, naj bo možno priložnosti, da se vojaški dom opremlja s potrebnimi. Želeli bi bilo: Slike iz ožje domovine polka (Kranjske), družabne igre (neigralne karte), slov. knjižice in časopisi, kratke slovenske gledališke igre, če mogoče humoristične, glasbeni instrumenti. Blagohotni darovi naj se z značko namena pošiljajo na Soldatenheim d. k. u. k. Geb. Sch. R. Nr. 2. Enns, Spodnja Avstrija.

— Kaj je storiti z ročnimi granatami. Operativno je že bilo razglašeno, da se morajo najdene ročne granate in druga razstreliva brezpogojno pustiti na licu mesta ter da se to mora orožni postaji v Ljubljani na c. kr. policijskih stražnicah ali pri artiljerijskem skladišču (Artileriezeug - Depot) pri topničarski vojašnici naznaniti. V zvezi s tem se je opazilo, da nekateri na ljubljanskem polju ročne granate naravnost iščejo, nabirajo in domov na stanovanje, da celo v šolo, prinašajo. Radi tega se pobiranje in odnašanje izstrelkov in eksplozivskih snovi na novo najostreje prepoveduje in pripominja, da se bodo prestopki ne samo po § 14. cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854. drž. zakona št. 96 kaznovali, ampak, da se bo kršitelje to prepovedi po okoliščinah zasledovalo tudi radi tveganja in po določilih zakona za razstrelivo. Vsakdo, ki poseduje sedaj še ročne granate, druga razstreliva ali dele istih, se pozivlja, da te predmete takoj izroči artiljerijskemu skladišču (Artileriezeug - Depot) pri topničarski vojašnici.

— Popisovanje prašičev. Vse odredbe c. kr. deželne vlade se bodo v Ljubljani popisovali prašiči in sicer dne 25. in 26. t. m. od 8. do 12. dopoldne. Lastniki prašičev jih morajo iti popisati na magistrat v popisovalni urad. Galletova hiša, pritičje, desno. V Spodnji Šiški in na Barju jih bo popisovala komisija od hiše do hiše. Kdor popis zamudi oziroma napove napačne podatke, bo v smislu obstoječih predpisov kaznovan.

— Za lovce. Prejemalnica divjačine za Kranjsko že dlje časa ne dobiva od lastnikov in najemnikov lovov ter od lovcev sploh nikake divjačine, karoro so navedeni krogi po tozadevni naredbi obvezani oddajati. Zaznalo se je, da jo nekateri celo pošiljajo iz dežele. Vsi prizadeži krogi se resno opozorjajo, da se držijo tozadevnih predpisov, ker bi se sicer proti njim postopalo z vso strogostjo.

— Umrli je sinoči v tukajšnji deželni bolnici po težkem trpljenju gospa Hermina Mikuš, vdova po deželnom sodnem svetniku.

— Razstreljevanje v Zadobrovi. Jutri dopoldne se razstreljevali poškočevane municije v Zadobrovi ob Savi. Umrli je v Trebinju v tamkajšnji vojaški bolnici gospod dr. Peko Žižka v četu svoje življenja, v 30. letu svojem. Dr. Peko Žižka, v vojaški službi provizor in častnik, v civilnem svojem poklicu odvetniški kandidat, rodom Istran, je bil poročen s hčerjo g. Lavrenčiča iz Postojne.

— Umrli je v Semicu postajenačelnik g. Rado Savi.

Slov. Bistrica. (Narodna veselica v Orešnjevu pri Slov. Bistrici.) Poročali smo že, kako se je lepo razvilo narodno življenje v Slov. Bistrici. Posebno druga narodna slavnost je okorajžila ljudi, posebno mladina je začela krepko delati in buditi zaspance. Ravno tukaj se je pokazalo, kako hvaležno je dandanes vsako narodno delo, ker ne samo mesto, tudi vsa okolica je narodno popolnoma disciplinirana. Na obe narodni slavnosti v juliju in avgustu je prihitelo iz celega okraja do tisoč ljudi in ker so se vračali vsi skrajno zadovoljni, nam bodo prihodnosti gotovo prostori polovico premahnili. Te slavnosti pa so imele še ta lep učinek, da so se začeli naši narodni delavci tudi po sednjih občinah gibati. V uro oddaljenosti Orešnjevu, ki leži na krasnem gričku med Slov. Bistrico in Pragerskem, so si vsled agitacijskega g. Vinčarja ustanovili »Bratno društvo«, ki je minulo nedeljo že priredilo veselico z igro in pejem. Ker stanujejo na Orešnjevu železničarji iz Pragerskega in Slov. Bistrice, in je torej velika nevarnost, da se kraj odtuji pod vplivom tujih organizacij, je sklenila »Citelnica« v Slov. Bistrici, novo ustanovljeno »Bratno društvo« na Orešnjevu z vsemi močmi podpirati in je torej priredila tudi na to veselico skupen izlet bistriških Slovencev, ki so se pozivu polnostojno odzvali. Na Orešnjevu je doma znan nemčurški vodja Kresnik in ta je tudi dosegel, da se je Bratnemu društvu v zadnjem hipu prepovedalo igrati v šoli. Igralci pa so se iz trenutne zadržke hitro rešili s tem, da so postavili na ljubkem sadnem vrtu rodoljubnega kmeta Pučnika ličen oder, raz katerega so daleč po dolini plapolale slovenske trobovnice. Na stotine ljudstva je zasedlo senčnat sado-nosnik in veselo pozdravljalo pevce in igralce, ki so vsi častno izvršili svojo nalogo. H koncu je ljudstvo še nagovoril v imenu bistriških Slovencev g. dr. Reisman, ki je Bratnemu društvu častil, da je želo že v prvem nastupu tako lep uspeh, ter nato opisal delo jugoslovanske dece, posebno pa naših begunskih otrok, prošil, da naj z odprtimi rokami sprejmejo pobiralce za narodni blagdan. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem govornika in h koncu je mogočno zadonel sredi vasi klic ljudstva: Kvišku srca, živega Jugoslavija! Po programu se je razvila na vrtu in v gostilni g. Poljšak prišrna ljudska zabava in blaginjak nam je z veseljem sporočil, da bodo slepi slovenski vojaški, kakor tudi »Dijaška kuhinja« v Mariboru prejela lep dar iz te prve narodne veselice na Orešnjevu, predsednik društva pa nam je obljubil v kratkem še lepše prireditve na Orešnjevu.

— Poročamo o tej sicer lokalni prireditvi obširneje — ne radi prireditve same, pač pa da pokažemo stoterim drugim krajem po slovenskem Štajerskem, ki že vsa 4 leta narodno življenje spi, čeprav imajo veliko ugodnega tla za delo, kakor tukaj pod Pohorjem, da se da povsod delati, če ima le eden trdno voljo. Ne čakajmo čudežev, vsak sad si je treba priboriti in zato: Konjice, Ptuj itd. vstanite, kajti ljudstvo bo povsod in vedno za vami!

— Novi župan v Rogatcu. Za župana v Rogatcu je izvoljen tamkajšnji poštar in posestnik Josip Sporn.

— Iz Ptuj. Ptujška okrajna sodnica je bila že od nekdaj na glasu, da vlada jo na hjej turške razmere, ki so postale med vojsko še neznošnejše. Gleda se samo na to, da se kaže na zunaj vse »stramm deutsch«, potem pa mirna Beena. K raznim izgovorom, da se ne more pravilno slovenski uradovati, se je v zadnjih časih pridružil nov razlog, češ, da gospodine, ki nadzirajo kot vojno nadomestilo za zapisnikarje, ne obvladajo dovolj slovenskega jezika, da bi moglo po slovenskem diktatu pisati. Nastavljeno so seveda same Ptujčanke, ki so obiskovale nemške mestne šole, iz katerih je naš jezik izključen. A tudi radi tega, ker sodnica najbolj beraško plača, se zateče tja najslabši material, ki drugod radi nezmožnosti ne dobi službe. Po vladnem sistemu se namreč pri najnižjih štedi, da »višji« lahko iz prihrankov prejemajo večje izredne nagrade. Za zgled, kako potem izgledajo redki slovenski zapisniki, navajamo par slovenskih stavkov, katere je narekoval okrajni sodnik dr. Traun: »V četrtek so bili vojaški, občinski pizetel in orožnik pri meni, da bi meni srne (zrnje) vsoli. Jaz sem se branil in nlepe tega, so me orožnik zaprl.«

Toda ne le pisarniške moči, ampak tudi sodniki niso zmogli slovenskega jezika. Nekaj časa je bil tu na substituciji kurzovec Walz, s katerim je Pitreth osrečel Gornjo Radgono. Slovenščini ni toliko zmožen, da je pravilno izgovoril ali zapisal vsaj en stavek. Naš jezik je tako mrevžal, da je celi Ptuj na njegov račun zbiral šale. Prigovarjal je na primer strankam, naj »se perglhajoc«, naj »tožbo nazaj vlečeto« itd. itd. Sedaj je baje na substituciji v Ormožu. Neumljivo je, kako izhajajo iz njim slovenski odvetniki? In tak, jezikovno popolnoma nezmožen sodnik sodi v gornjoradgonskem okraju, ki je po 92% slovenski po uradnem štetju! — Te jezikovne evetke bi bolj spadale v kak humorističen list, n. pr. »Kurent«, če ne bi bile priče, v kakih razmerah je obhajal svoj petdesetletni jubilej člen XIX. državnega temeljnega zakona o enakopravnosti vseh narodnosti v uradih.

Kilo masti za 105 K. Iz Gradača poročajo, da je dospel tja te dni 5 vagonov ogrske masti. Dotični agent je zahteval 105 K za kilo, ali povsod so ga dobelo gledali in izjavili, da tako drage masti ne kupijo. Agent pa se je odrezal, da spravi mast na Šemering, v kak vojni obrat ali na Dunaj pa jo bo prodal po ceni 105 K za kilo.

V blaznosti je zadavila v Gradcu v Schönauergasse št. 7. vdova 33letna Karolina Seidl svojo osemletno hčerko, potem se je hotela obesiti, ko pa se jej to ni posrečilo, je pila strup. Deklico so našli mrtvo, mater pa nezavestno in jo odnesli v bolnico. Seidlova je, odkar jej je umrla mati, vedno trila žalost, ki se je končno sprejela v blaznost.

Golaž iz pokvarjenega mesa je jedla v Celovcu, kakor nam poročajo iz Kranja, gospa Alojzija Pečnik. Ko se je vrnila v Kranj, jej je začelo prihajati slabo in kmalu na to je umrla.

Kino Ideal. Spored za danes torek, 24. septembra. Prvo predvajanje slavnega romana ruskega pisatelja A. Mak-

sima Gorkoga: »Katarina Radnirova ali »In višina do ljudskega prometa«. Privlačnost prve vrste. Nastopajo najboljše moči. V glavnih vlogah Annie Goth in Josip Pakots. Poleg tega še: »Toaleto za soareje«, življenska slika v 2 delih, sestavila Luzi Welt. Kot do-datek najnovejša vojna poročila. Spored mladini ni pristopen. Predstave od 4 ure dalje, zadnja ob 9 na 9. uro. Kino Ideal.

Izgubljeni denarnica. V soboto med 6. in 7. uro zvečer se je izgubila pri cerkvi sv. Jožefa v veliki gneči denarnica, v kateri je krušna izkaznica, izkaznica za moko in obleko. Glavni, kar bi dotična gospa rada nazaj dobila, pa so zdravniški recepti. Na krušni izkaznici je natančen naslov izgubiteljice. Denarnico je našla neka ženska, ki je rekla, da jo je oddala stražniku, pa ni bilo res. Prosi se, naj odda denarnico na policiji ali v našem upravnistvu.

Aprovizacija.

+ Mesa jutri ne bo. Ker železnica ni pravčasno dala na razpolago vagonov, mesarji jutri ne bodo prodajali mesa, marveč se le v četrtek.

+ Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B. prejmejo meso v sredo, dne 25. t. m. in v četrtek, dne 26. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: V sredo, dne 25. t. m. popoldne od 2 do 3. štev. 1 do 200, od 3. do 3. štev. 201 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 600, od 4. do 4. štev. 601 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do 1000, od 5. do 5. štev. 1001 do 1200, od 5. do 6. štev. 1201 do 1400, od 6. do 6. štev. 1401 do 1600. — V četrtek, dne 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1601 do 1800, od 9. do 9. štev. 1801 do 2000, od 9. do 10. štev. 2001 do 2200, od 10. do 10. štev. 2201 do konca. Kilogram stane 2 K 80 vin.

+ Inozemsko meso. Mestna aprovizacija Ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v sredo, dne 25. t. m. v cerkvi sv. Jožefa in sicer od 7 do 9. ure dopoldne za privatne stranke in od 9. ure dalje za gostilničarje.

Razne stvari.

• Nova španska bolezen. Pojavila se je nova španska bolezen, prične se tako, kakor navadna španska bolezen, kmalu pa se razvije v legar. V Madridu je bilo 5000 slučajev nove bolezni.

• Železnika nesreča v Draždanah. Dne 22. septembra sta trčila v Draždanah dva vlaka. Vzrok je baje ta, da sta vozila predaleč preko signalov, 32 oseb je mrtvih, 28 težko ranjenih. V ponesrečenem brzovlaku se je nahajal tudi prejšnji avstrijski trgovski minister dr. Bärnreither, ki je dobil pri trčenju notranje poškodbe.

Koliko je vreden naš denar. »Videnske Ilustrovane Noviny« pripovedujejo to-le: V neki restavraciji v Carihu je obedoval nek avstrijski dostojanstvenik. Natak mu je računal obed 280 K in vprašal, ali bo plačal račun v papirju? Dostojanstvenik mu pomoli deset kron v zlatu. Prosim, to je pa druga stvar, pravi natak in napiše drug račun, vzame dvajset kron v zlatu in vrne avstrijskemu gospodu gostu 78 kron v papirju. Nekemu drugemu avstrijskemu gospodu se je pripetilo še nekaj lepšega. Ko se je v Bernu v gostilni dobro najedel, so mu počle naramnice. Stopi v prodajalno, da si kupi nove. Vsejalo so 96 centimov. Da avstrijsko krono v srebru. Na svoje veliko začudenje je dobil nazaj 4 centime in eno krono v papirju.

Gospodarstvo.

— Ravnalne cene za vino v Primorju. Prosjevalnica cen v Trstu je določila za vsa vina, pridelana v Istri, Trstu in tržaški spodnji okolici, ravnalno ceno na 60 K na stopinjo in hektoliter. Na podlagi te ravnalne cene so se določile za prodajo na debelo in drobno vseh gorl navedenih vin naslednje ravnalne cene: a) v Trstu na debelo v sodovih iz prodajalčeve zaloge transito K 640, zadacano v malih sodovih in pletenih čez ulico po K 696 hektoliter, v steklenicah po K 720 liter; b) v Trstu v gostilnah po K 736; c) v Istri v sodih po 56 litrov in več, nezadacano po K 640 liter; d) v Istri v gostilnah, zadacano, po K 720; e) na osminah, zadacano, po K 640 liter. — Za 9 stopinjsko vino, pridelano na Krasu, na Gorškem in v tržaški zgornji okolici, so se določile naslednje cene: a) iz pridelovalčeve kleti po K 666 hektoliter, b) v Trstu, zadacano, v steklenicah čez ulico po 8 K, c) v Trstu v gostilnah po K 824, d) na Krasu, Gorškem in tržaški zgornji okolici v gostilnah po K 784 v, e) na osmicah, zadacano, po K 720 v. — Cena za istrska vina ter vina iz Trsta in tržaške spodnje okolice se določa na podlagi cene 60 K za stopinjsko alkohola, na Krasu, Gorškem in tržaški zgornji okolici pa na podlagi cene 74 K za stopinjsko alkohola. Ravnalne cene ne veljajo za desertna vina v steklenicah. Posojena posoda se mora vrniti.

— Ali bo sedaj kaj špirta? Finančno ministrstvo je sklenilo dati 40% špirta v prosti promet. Cena za hektoliter bo znašala 2400 kron namesto dosedanjih 2000 kron. Država bo dobila od tega 1900 K, proizvajalec 500 kron. Za špirt, ki ne bo v prostem prometu, se bo ustanovila centrala.

— Krona in marka. Vse uvoze zlata iz Rusije v Nemčijo se je znatno zboljšala nemška marka. Sedaj se pri odposiljanju denarja v Nemčijo plača za 100 mark 176 naših kron.

— Dodelitev jedline soli. C. kr. finančno ministrstvo je izjemoma dovolilo uvoz primerne enkratne množine jedline soli iz Nemčije v monopolni okoliš izven Češke ter je od množine soli trgovini »Andráš Jud. G. m. B. H. in Ebensee« (Gornje Avstrijsko) dodelilo 1000 ton. Dovoljenje za uvoz te množine je vezano na pogoji, da se sol razporeži izključno na Štajerskem (izvzemi Gradec), na Koroškem in na Kranjskem.

— Blagovni promet z Romunijo. Vrhovno povelništvo posadne armade v Romuniji objavlja, da se bo v kratkem otvoril na železnicih in na Donavi blagovni promet z Romunijo. Privatno blago iz Avstro-Ogrske bo odhajalo z vlakom »Mercur« iz Nemčije pa z vlakom »Carmen«. Splošna uvozna pre-poved za zasedeno ozemlje se bo preklcala. Blago, ki bo dospel s temi vlaki se ne bo smelo zapleniti. Prevoz bo smel oskrbeti edino avstro-ogrski blagovni prometni urad in družba »Express«. Za poslano blago bo moral plačati prejemnik 2% fakturne vrednosti. Pošljalo se bo samo plačano blago ali pa blago po povzetju. Prejemnik je odgovoren za plačilo vseh stroškov.

— Tu se zgledujemo. Pri nas nimamo volov za obdelovanje polj, če vidiš se kje kako kljuše, ki crkava na cesti, je to redkost in če slišiš cviliti kakoga prašiča, pojdi in poslušaj te nebeske glasove. Drugače je v neagrarini in ne-živinorejski Nemčiji. Dobro bi bilo če bi enkrat kaka medzavezniška komisija javnosti razkrila te tajnosti. Tako so izvršili uradno štetje živine v Charlottenburgu, torej v mestu, ki se gotovo ne odlikuje pred drugimi nemškimi mesti, kar se tiče živinoreje. Štetje se je izvršilo 2. septembra in je statistično doznano, da imajo tam danes 2181 konj proti 2332 konjem meseca marca t. l. Goveje živine je bilo marca 376 glav, danes je imajo 377 glav. Prašičereja je narasla od 363 na 553. Koza so imeli marca 1069, danes jih imajo 1851. Krajičkov je bilo 9542, danes jih je 15.494. Število kokoši se je zvišalo od 11.961 na 14.868, število rac od 94 na 363 in število gosi od 192 na 479.

Darila.

Za »Slovensko narodno gledališče« v Ljubljani: Litijsko pevsko društvo »Lipa« nam pošlji kot darilo del čistega dobička igrane drame »Deseti brat«, 100 K; dalje g. Robavs iz Litijske 10 K in Leskovic & Gruden iz Litijske 4 K; skupaj 114 K, kateri znesek nam je izročil g. L. Lajovic iz Litijske. Gospa Vida dr. Novakova iz Ljubljane je pridobila naslednje darilce: gosp. Franc Klemenc, trgovec, 1000 K; Ivan Vrančič, sodni predstojnik, 200 K; Antonija Štrubelj, trgovka, 500 K; J. Belič, gostilničar, 100 K; Ivan Bonac 200 K in darilo gosp. ing. Meurville 50 K. — Vsem skupaj lepa hvala!

Darovi za goriske begunce. Preč. g. Josip Bambič, župnik v Preloci, je daroval v spomin umrlega prijatelja preč. g. župnika Ivana Prijatelja, za goriske begunce 20 kron. Pokojna Marija Lah iz Sodinev pri Veliki Nedelji na Štajerskem, se je še na smrtni postelji spominjala ubogih begunskih sirot, katere preganjata glad in kruta usoda, ter volila zanje 400 kron, kateri znesek je poslal župni urad Velike Nedelje. »Posredovalnici« za goriske begunce v Ljubljani, ki izvršuje tem potom svojo prijetno dolžnost, da izreka dobrotnikom svojo najtoplejšo zahvalo.

Za slovensko šolo v Mariboru so darovali: šolski ravnatelj Franc Jurkovič v Šmarju pri Jelšah, polovico čistega prebitka otroške predstave dne 1. septembra, 114 K; pisarna dr. Ivana Tavčarja v Ljubljani, plačala Alojzja in Celestina Glavnika, 30 K; Peter Stefan, c. kr. profesor na višji vojaški realki v Mariboru, o priliki krsta Mravljakove Alenke, 30 K; Miloš Oset, trgovec na Muti, nabral na poroki Gustava in Marije Kompolšek, 100 K; vesela družba pri Brinovcu na Vranskem 40 K; Hranilnica in posojilnica v Središču 200 K; Alojzij Čížek, c. kr. divizijski župnik, 100 K; nadporočnik dr. Lipold 100 K; dr. Irgolič v Mariboru, nabrano na njegovi gostiji v slavni »prekijki« 82 K; družba jugoslovanskih častnikov v zasedeni Italiji 80 K; Fr. K. Osterc, vojni kurat v Gradcu, 50 K; dr. Fr. Rosina v Mariboru, na račun pokrovitelj-nine, 100 K; Ivan Kežar, nadrevident južne železnice v Ljubljani, zbral ljubljanski železničarji v veselje družbi, 61 K; upravništvo »Slovenskega Naroda« 100 K; Marta Gobec, učiteljica v St. Janžu na Dravskem polju, nabrala med učenci II. razreda, 12 kron; Anton Lasbacher, kaplan v Celju, dr. Slov. katol. izobraževalnega društva v Celju, 100 K; Dramatično društvo v Mariboru del čistega dobička prireditve v Narodnem domu v Mariboru dne 18. avgusta, 1000 K; vojni kurat Marko Krajnc 176 K 50 vin. (vnovčeno vojno posojilo); Jakob Blažon, c. kr. davčni upravitelj v Celju, nabral dne 14. septembra v gostilnabi hiši gosp. župana Borovnika v Legnu pri Slov. Gradcu, 68 K; upravništvo »Slov. Naroda« 45 K; Matija Gomilšak, posestnik pri Sv. Bolenku v Slov. gorah, 10 K; Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru deli prebitke koncerta dne 15. septembra, 400 kron. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blaginjak Franc Pišek, Narodni dom). — Šolski odsek.

Našim cenjen. naročnikom.

Pozor! Naznanjamo cenjenim naročnikom, da jutri v sredo ustavimo pošiljanje lista vsem onim zamudnikom, ki so — žal — prezrli rok vroslatve naročnine. Na tozadevne reklamacije — zakaj se je list ustavil — ne moremo posameznikom odgovarjati.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. septembra: Marija Vieten, zasebnica, 82 let, Stari trg 9.
Dne 19. septembra: Jožica Fornazarič, žena odvetniškega koncipijenta, 24 let, Elizabetna cesta 5. — Karel Diehl, veleposesnik, 34 let, Zaloška cesta 2.
Dne 20. septembra: Sestra Hermina Julijana Hofer, usmiljenka, 58 let, Radeckega cesta 9. — Gabriella Gabrič, poštna uslužbenka, 22 let, Dunajska cesta 50.
Dne 21. septembra: Marija Hojker, žena železniškega sprevednika, 32 let, Jenkova ulica 16. — Marija Ceiser, rejenka, 6 tednov, Strelška ulica 15. — Marija Jamnik, hiralka, 75 let, Radeckega cesta 9. — Viljem Gospodarič, trgovec, 44 let, 4. leta.
Dne 22. septembra: Anton Bončina, učitar, 86 let, Radeckega cesta 9. — Cecilia Kresal, hiralka, 83 let, Radeckega cesta 9.
V deželni bolnišnici:
Dne 17. septembra: Alojzija Trstjenjak, vdova kontrolorja Mestne hranilnice, 55 let. — Terezija Franko, šivilja, 52 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Na privatnem učilišču Legat v Mariboru se prične dne 1. oktobra 1918 novi tečaj za stenografijo, strojno pisanje, pravopisje, računstvo, v zvezi s temeljnimi načeli enostrokega knjigovodstva, lepopisja, nemškega in slovenskega jezika. Prospekti zastoni. Privatno učilišče Legat v Mariboru, Viktringhofgasse št. 17, I. nadstropje.

Našim naročnikom!

»Slovenski Narod« velja sedaj:
V Ljubljani na dom ali v upravi:
1 mesec 4 K
1/2 leta 12,,
1/4 24,,
1 leto 48,,
Posamezne številke stanejo 30 vinar.

Po pošti:

1 mesec 4 K 50 h
1/2 leta 13,, —
1/4 25,, —
1 leto 50,, —
Za Nemčijo 55 kron, za ostale dežele 60 kron.

Uprava „Slov. Naroda“.

Velika izbira
pokrajinskih, umet-niških in drugih
razglednic.

Narodna knjigarna
Prešernova ulica 7.

Brez posebnega obvestila.

Našo srčnodobro, nepozabljivo mam oziroma svakinjo, gospo

Hermino Mikuš roj. Postl

c. kr. sodnega svetnika vdovo

nam je včeraj dne 23. septembra ob 9. uri zvečer po dolgi mučni bolezni, prevideno z zakramenti sv. vere in po strašnem smrt-nem boju ugrabila neizprosna smrt.

Pogreb naše predrage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 26. septembra ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče v Škofjokoloku, kjer jo bomo položili k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Mariji-nega Oznanjenja v Ljubljani.
Prosimo, da se opustijo žalni obiski.

Ljubljana • Spod. Šiška 118, dne 24. septembra 1918.

Ludvik, Karl, sinova. Slavi, Ani, hčeri.
Anton Mikuš, svak.

Glasbena Matica v Ljubljani in njen Povaki zbor žalujeta ob krsti svojega dragega, zvestega, blagega člana in mnogoletnega odbornika, gospoda

Karla Zotmanna

c. kr. deželnega sodišča svetnika v Ljubljani, ki je po dolgem bolehanju danes zjutraj preminul, da se preseli v kraljevstvo miru in večne harmonije.

Na zadnji poti iz hiše njegove smrti na Kongresnem trgu št. 13 k Svetemu Križu ga spremimo dne 25. t. m. popoldne ob 4. uri.

V ljubem nam ostane spominu.

V Ljubljani, dne 23. kimavca 1918.

„Glasbena Matica v Ljubljani“.

Potrim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je naš nadvse ljubljani oče, oziroma soprog, gospod

Rado Saje

postajenačelnik v Semiču

dne 21. t. m. po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Semič, dne 21. septembra 1918.

Mara Saje roj. Inglič, soproga. — Milka, Zorica, Baldo, Slavko, Mirko otroci.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze sočutja med boleznijo in ob smrti našega ljubega očeta, soproga, gospoda

Rado Sajeta

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze ljubeznivega sočutja med boleznijo in ob smrti našega nepozabnega, tako kmalu nam odvzetega ljubljana, za lepe poklonjene cvetke in številno spremstvo na poslednje počivališče se najpresrčnejše zahvaljujeta globoko žalujoči

rodbini Novotny in Ecker.

Zahvala.

Povodom prebride izgube moje srčnojubilne soproge, oziroma skrbne mamice, gospe

Marije Hojker

mi je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da mi ni mogoče se zahvaliti vsakemu posebej.

Naj tedaj tem potem izrečem svojo globokočutečo srčno zahvalo vsem, ki so mi na ta ali oni način tešili neizmerno bol. Osebito pa se zahvaljujem tistim prijateljicam, ki so darovale prekrasne vence moji najbolj ljubeči soprogi in tudi vodstvu društva in vsem, ki so v tako nepričakovano obilem številu spremili moje najdražje k prezgodnjemu grobu.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1918.

Karol Hojker
sprovednik južne železnice.

Zahvala.

Povodom prebride izgube naše iskrenoljubljene gospe

Jožice Fornazarič roj. Pavletič

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Svojo globokočutečo, srčno zahvalo izrekamo gospodu Dr. Al. Kraigherju za vestno in požrtvovalno zdravljenje, gospe dr. Lushtitzkyjevi in prečastiti sestri Mariji za trudopolno strežbo in tolažbo, dalje vsem cenjenim darovalcem cvetja in onim, ki so naše najdražje spremili k večnemu počitku.

Dr. Stanko Fornazarič, odv. koncipijent v Ljubljani, soprog. — Rodbina Anton Fornazarič, Bilje pri Gorici. — Rodbina Jos. Pavletič, veleposestnik v Mirni pri Gorici.

Išče se hrana in stanovanje

za učenko 15 let. Ponudbe z navedbo cene naj se pošljejo na upravnštvo »Slov. Nar.« pod „0.5093“.

Prodaja se zelo VELIKA OMARA

v 2 delih, pripravne za kako trgovino. Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 5105

Škornji,

skoro novi, št. 42, so napredaj v Sp. Šiški, Savska ul. 132. Čemazar. 5097

V najem se odda vila

v bližini Ljubljane. Poblize se izve v trgovini Peter Lassnik, Ljubljana, Marijski trg. 5108

Iščem dobro pošteno deklico

za ves hišni posel razen kuhanja. — Oskrba dobra, plača po dogovoru. Naslov: Župni ured Karlovac-Dubovac Nastop takoj. 5081

Iščem za takoj kuharico in starejšo deklico

za hišni posel, pranje perila in opravljanje krave. — Vprašanja na predstojnika Senoa, Karlovac, Hrvti.

Sprejme se takoj dobra kuharica

proti visoki plači delomati tudi obleki. Kje, pove upravnštvo »Slov. Naroda« pod: „visoka plača in obleka 5027“.

LOVSKI PES (BRAK)

se kupi ali zamenja s petrolejem, zivežem, lovsko puško (Büchsenflinte). Pes mora biti garantirano dober gonjač. Poizve se pri uprav. »Slov. Nar.« 5082

Išče se za takoj ne izpod 30 let stara pridna

GOSPODINJA na graščino. Biti mora zmožna voditi samostojno vse gospodarstvo. — Pismene ponudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod: „Gospodinja 5096“.

Igralka na klavir

dobra moč, eventuelno rutinirana za salonski orkester, se išče za zdraviliščno kapelo (Kurkapelle) v Samoboru. — Ponudbe s fotografijo na Kurkapelo, Samobor. 5104

16 letni deček

išče v kaki trgovini mesta za učenca, na deželi eventuelno tudi v mestu, kjer bi imel hrano in stanovanje v hiši. Cenjene dopise na uprav. »Slov. Naroda« pod: „Veselo 5100“.

Išče se ŠTANOVANJE

za takoj z 1 meblirano sobo ako je mogoče tudi s kuhinjo. Mirna stranka 2 osebi, kdor preskri, dobi lepo nagrado v živilih. Pismene ponudbe na uprav. »Sl. Nar.« pod „2 osebi 5074“.

Biljard

firme Selfert s krogliami in kejem se takoj oeno proda, je zanesljivo dobro in varno naložen denar. Poizve se v kavarni Slon pri blagajni v Ljubljani. 5079

VINSKI SODI,

hramni, iz hrastovega lesa, v velikosti litrov: 1719, 1717, 1691, 1668, 1807, 1459 in 3156, po zmerni ceni napredaj. — Ponudbe na Splošno kreditno društvo v Ljubljani, Franca Jožeta cesta 5. 5112

Išče se postiljon.

Voziti je tedensko trikrat pošto, sicer je zaposljen v vinski trgovini. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. — Ponudbe pod „Postiljon št. 10.5084“ na uprav. »Slov. Naroda«.

1 prašič

6 mesecev star in 3 mladiči se oddajo za živila. Naslov pove upravnštvo »Slov. Nar.« — 5041

Prvi ženični posredovalni zavod

Zagreb, ulica 7. ima na izbiro odličnih in jako premožnih partij obeh spolov. Informacije brezplačno. 5118

Za knjižnico se sprejme

gospodična. Ponudbe na naslov: Knjižnica 5102 na upravnštvo »Sloven. Naroda«.

Srne, gamse

in drugo divjačino kupuje po najvišji ceni restavracija „Slon“ v Ljubljani.

Prodaja se novo moško kolo.

Poizve se od 12.—1. vsak dan v Električni delavnici v Mostnem domu.

Knjigovodkinja

samostojna moč, z večletno prakso, želi primerno službo. Pri popolni oskrbi gre tudi izven Ljubljane. Cenjene ponudbe pod „Knjigovodkinja 23/5091“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

Častnik išče za stalno lepo

opremljeno separirano sobo z električno razsvetljavo. — Ponudbe na upr. »Sl. N.« pod Domačin 5094.

Išče se majhna decimalna vaga

Cenj. ponudbe pod: „239.5095“ na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Išče se STANOVANJE

z 2—3 sobami in pritliklami. — Pismene ponudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod: „M. K. 5093“.

Prodaja navadnega, 2 leti starega braka

rdečkaste barve, porabnega za gonjo vsakovrstne divjačine, največjemu ponudniku. Ponudbe pod „lovce 5017“ na upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Sprejme se

za mešano trgovino učenec s primer-no šolsko naobrazbo ter močne narave. Z dežele imajo prednost. — Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe na J. Colnar, Kranj. 5107

Prodajo se tri moške obleke

in dva suknjica. Pismene ponudbe na upravnštvo »Slovenskega Naroda« pod: „dva suknjica 5038“.

400 kron v živilih

za nagrado dobi, kdor preskri za takoj mirni stranki stanovanje z 1—2 sobami in kuhinjo s pritliklami. — Ponudbe od 28. t. m. na upravnštvo »Slov. Nar.« pod: Stanovanje 5087.

ŠIVILJA

za staro perilo, tudi na dom, se išče za takoj. — Ponudbe na upravnštvo »Slovenskega Naroda« pod šifro: „šivilja 20.5090“.

Lovski psi!

Želim kupiti 2 ali tri dobre lovske pse brakirje Istrijske pasme ali enega psa in eno psico. — Psi morajo biti dobri za gonjo lisic in zajcev. — Ponudbe s ceno na naslov Janez Kogoj, Samobor, Hrvaško. 5054

Gospodična

slovenske narodnosti, ki bi poučevala 10 letno deklico nemškega jezika in klavirja, in ki bi tudi pomagala nekoliko pri gospodinjstvu, naj pošlje ponudbo s sliko in zahtevno plače na naslov: S. Maliković, trgovec, Novska, Slavonija. 5016

Sprejemam k svojim trem otrokom v starosti 5 do 8 let gospodično ali inteligentno vdovo kot

VZGOJITELJICO.

Zahteva se redoljubnost, ljubezen do otrok in pomoč pri nalogah. Naslov v upravnštvo »Sloven. Naroda«. — 5120

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Barvila za obleke „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za slamnike „STROBIN“. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. „ROŽNI-PRAŠEK“ najboljša sredstva za negovanje polti. Preizkušeno dobra sredstva proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesijonirana zaloga strupov.

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbjeno) sprejme ANTON STERNER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11. 175

Prodaja se v Logatcu nova hiša z vrtom

Poizve se pri A. Čuk, Brod 13, p. Dol. Logatec. 4997

Notarskega kandidata

(tudi novince) sprejme notar 5052 Mudovernik, v Ljubljani.

Iščem skladišče

Ponudbe pod: „skladišče 5057“ na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Učenec,

iz dobre hiše, 14 let star, močan, se sprejme v trgovino z mešanim blagom tvrdke: Anton Verbič, Sevnica ob Savi. 5111

Odvetniški SOLICITATOR

izvrstna konceptna moč, z 20 letno prakso, od 1. 1918 ognjičar pri arm. n. b. p. želi mesta. Ponudbe pod „Ognjičar 5089 na uprav. »Sloven. Naroda«.

POZOR!

Karamele, fondant kocke, bonbone v dozah, mentol, slad, (malc), kolumbia itd. priporoča na debelo G. DARBO, LJUBLJANA, MESTNI TRG 13.

Najcenejše nakupovališče za

hramne in transportne sode

ADLER & SOHN, trgovina s sodi, Dunaj III., Rasumovskyygasse 27. Telefon 3570.

Še je dovelj zaloge

seveda 3932

hrastovih parketnih deščic.

JOSIP PUH, dobava in pokladanje parketov, Ljubljana, Graška ulica št. 22.

Gremij trgovcev v Ljubljani.

Vpisovanje v gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo se vrši za one vajence, ki so nanovo vstopili, dne 26. in 27. t. m., to je v četrtek in petek od 9. do 11. ure popoldne v gremijalni pisarni, Krojaška ul. 5/II.

V nedeljo, dne 29. t. m. se zbore vsi vajenci ob 8. uri zjutraj v I. mestni deški šoli na Ledini. 5122

Načelnik: Iv. Samec.

KNJIGE

za vse ljudske in srednje šole ter šolske potrebščine priporoča

Narodna knjigarna, Ljubljana,

Prešernova ulica 7.

NE ZAMETUJTE DENARJA!

Ne kvarite oblek z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zajamčeno dobro, trpežno in blagu neškodljivo barvo za obleke „Internacional“ iz najstarejše in največje tovarne za barve.

Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo I. vrste v sledečih barvah: črna, modra, temnozelen, rdeča, temnordeča, vijoličasta, siva, rjava in rumena. Da se napravi temnomodra, se zmeša polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.

100 zavojev K 50.—
500 zavojev po K 45.— za 100 zav.
1000 zavojev po K 40.— za 100 zav.

Poštne prosto pošilja 3957

Rudolf Cotič, Vrhnika.

Za vsakega trgovca velik zasluzek!

Elektrarne, instalaterji, odjemalci na debelo

že sedaj pokrivajo svojo potreščino vsega instalacijskega in napeljalnega blaga ter razsvetljivalnih predmetov.
Ponudbe pošilja brezplačno 4828
Bruno Smutny, Gradec, Wielandgasse št. 56.

Poslovodja za hotelski urad

Združenje več velikih hotelov v večjem mestu Hrvatske išče za svoj urad poslovodjo, ki zna priskrbovati vsake vrste osebe za botele, kavarne in restavracije. Ta poslovodja mora biti inteligentna strokovnjak, ter bi moral voditi skupno skladišče blaga, opravljati tujski promet ter se v obče brigati za strokovnjaški razvitek in napredek stališča hotelov. Želi se poleg hrvatskega (slovenskega) in nemškega tudi madžarski jezik. — Ponudbe s točnimi referencami ter zahtevo plače naj se pošljejo upravništvu „Slovenskega Naroda“ pod „poslovodja 5050“.

Ročne mline

za koruzo, pšenico, rž itd. kateri meljejo vsako zrnje na najfinjšo moko, dobavlja samo 4416

edina češka tvrdka
B. FINKE, Praga II,
Vodičková 22.

Kupite le domač izdelek! to je

Emona

pralni prašek

Dobiva se vseh prodajalnih!

Priporoča se tvrdka
JOS. PETELINC
LJUBLJANA

lovor, zaloga živalnih strojev za obrt in domačo rabo, ter njih delov, igel in olja.
letotam prodaja galanterijskega blaga, ter potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje.
Postrežba točna in solidna — cene zmerno.
Blizu frančiškanskega mostu levo, ob vodi
sv. Petra nasip 7.

MILO „FANIA“

je izvrstno „milo“ za umivanje, ki vam nadomesti vsako drago toaletno milo. Najnovejša iznajdba kemijske znanosti prof. dr. Darmstädterja in dr. Perla, se izvrstno peni, lepo diši in biga ne smejo manjkati pri nobeni hiši. — Vojakom neuprljivo izvrsten predmet za trgovce in gospodinjice. — Elegančna škatlija s 36 kom. okusno opremljena K 30.—, 3 škatlije K 22-50, 5 škatelj K 130.— Milo za pranje narezan v kosih po 1/4 kg, kg stane 7.— K franko na vse pošte v zabojih po 5 kg in 10 kg (lepo blago) za trgovce dobra, prometna stvar. — vse s poštno vred po povzetju. — Izpod ene škatlije se ne pošilja. — Vzorci se ne dajo. 4915

„Export Wertheimer“, Zagreb, Marovska ulica 16.
(Dvoriščna zgradba).

RAZPIS.

Deželni odbor kranjski razpisuje 12 službenih mest za provizorne strežnike moškega spola v deželni blaznici na Studencu. — S to službo je spojena pravica do prostega stanovanja (brez družine), hrane, službene obleke in nagrade mesečno 60 K v prvem letu, 80 K v drugem letu. Deželni odbor bo predlagal deželnemu zboru, da se smejo strežniki po dvehletnem zadovoljivem poskusnem službovanju in po prenehanju strežniškem izpitu stalno namestiti s pravico do časovnega napredovanja in starostne preskrbe. Začetna plača po definitivnem imenovanju znaša 1200 K; od 6. leta naprej imajo definitivni strežniki pravico do 8 v pokojninskih vstevnih triletno po 150 K, tako, da bi znašala polna pokojnina po 30 letih definitivnega službovanja letno 2400 K; naravnalni užitki ostanejo kakor v prvih letih nespremenjeni. Za časa provizornega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved 14-dnevni rok. V smislu službenih določil za provizorne strežnike prosilci ne smejo biti stari manj kot 25 in ne več kot 35 let. Prošnje, katerim je priložiti dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo ter spričevalo o navedenosti kakor tudi izkaz o dosedanjem službovanju, je vlagati osebno pri vodstvu deželnih dobrotolnih zavodov v Ljubljani do 10. oktobra 1918. — Tam se dobivajo tudi podrobnejša pojasnila. — 4970

POSESTVO

z vinogradno lego na Sp. Štajerskem (brzovozna postaja) napredaj. Poizve se v pisarni Dr. Starša, odvetočnika v Ljubljani. 5068

Modistka

boljša moč, se sprejme. — Prednost majo one, ki bivalo v Gorici. Modni salon Rosi Fabič, Gorica, Gospodarska ulica št. 10. 5042

Kupim

staro dobro vpeljano trgovsko hišo

z nekaj posestvom na Kranjskem ali Spod. Štajerskem. Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod „dobro vpeljano trgovino 45024“.

Spreten, glavni knjigovodja

se sprejme takoj. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. — Pismene ponudbe z označbo zaželjene plače in navedbo prejšnjih služb je vložiti na: k. k. Bauexpositur, Tolmin. 5085

lščejo se

za stalno mesečno nameščenje: 1 likarica in obenem perila za fino perilo, 1 tapetnik in 1 mizar za Jadransko hotelsko in kopališčno d. d. na Sušaku, kamor je takoj poslati ponudbe. — 5053

Konjak

Pri starosti: oslabeleosti in želodčnih težavah in prebolelosti je star vinški konjak pravi poživiljevalec. Razpošilja se že 4 politrške steklenice franko z zabojem vred za K 88.—

Vino

beli in rdeči burgundec od 56 litrov na prejšnjem K 8.80.—
Benedikt Norti, gradček na graščini Golč pri Konjicah, Štajersko.

KOPELJ

hotela „Sion“ je od 21. septembra zopet otvorena. — S spoštovanjem 5048

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena Varuje pred prehlajenjem, dobro vsesava, pije, komoda in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura K 18.—, 20.—, na leta trpežna K 28.—, 38.—, najfinjša pa K 44.— in K 50.—
Porto z zavojem K 1-50 Vvarstvo žensk izmivalni aparat 40.—, 45.— K. Pošiljatev diskretna. — Higijena blaga trgovina: Sl. Potok Duna, VI. Steingasse 15. 1199

KUPUJEM

zamaške in vreče

in plačujem za nove zamaške od steklenic K 110.— za kg. za stare, prevrtane pa ne zlomljene zamaške K 65.— za kg. dolge šampanjske zamaške, ne umetne, za komad K 1.— in vreče do K 14.— komad. Prevzamem vsako množino brez prejšnjega vzorca in obvestila po povzetju.

E. Landskroner, nakupovalnica vred in zamaškov v Gradcu, Lendkai št. 15.

Proda se

5000 litr. dobrega sadnega mošta. Kje, pove uprav. „Slov. Nar.“ — 5008

Prazne vreče

vsake vrste in suha goba kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

Kupim napol krit enovprežni lahak voz,

dvosedežen s sedežem za silo. — Ponudbe ako mogoče s sliko in ceno pošiljite v Ljubljano, poštai pred. 127

Krema za britje

najboljše kakovosti, porabna brez vode, porcelanski lonček K 7-50.

MILO za BRITJE

pristno, najboljše vrste, komad K 3.— 1 kg K 34.— Proti vpošiljati zneska naprej dobavlja M. Janker, eksportno podjetje v Zagrebu št. 15, Petrinjska 3/III. Hrvatska. — 4798

SUHE GOBE

nemešane, jedilne, same jurčke, istočen med, vosk, brinjevo olje, razna domača žganja, kumeno itd. kupi vsako množino po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja: vino, žganje 1. t. d.

Srbečica

hraste, izpuščaje, grinte in druge kožne nadloge odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 5.—, dvojnati K 9.— Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože. Škatlija K 3.— Oboje se dobi proti vpslatvi zneska od Paratol-Werke, Apotheker Ulmer, v Budimpešti, VII-24. Rossa utca 21.

Sprejmemo

uradnika

s večletno prakso pri lesni trgovini — zmožnega knjigovodstva, ter slovenske, nemške in laške korespondence.

Hudovernik & Comp.

Radovljica, Gorenjsko. 4957

Kupujem zmedene ženske lase.

Stefan Strmoli, Ljubljana, Pod Zračno št. 3.

POZOR! Zaradi vpoklicanja v vojaško službovanje je lokal odpr samo za prodajo blaga in sicer ob delavnikih samo od 9. do pol 1.

žveplenega prahu

ker bo zaradi neprestanih transportnih težkoč nemogoče pravočasno dobaviti žvepleni prah.

Nudimo: 99% čist ramedni stekleni žvepleni prah in 65/70% sivi žvepleni prah od 100 kg naprej vsako množino 4900

Vaterländische Handels-Anstalt. Verkehrs-Akt. Ges. Budapest V., Akadémia utca 20. — Naslov za brzojavke: Grossist.

Umetno gnojenje največji dobiček!

Nujno je, da naročite takoj 14% kajnit za jesensko gnojenje. Dobava umetnih gnojil je zelo težavna. Jamstvo za kvaliteto! Kulantna postrežba!

Zahtevajte takoj ponudbo! 4518
Vinko Vabič, veletržec, Zalec, Južnoštajersko.

Kolesarii, pozor!!

Kdor se hoče dobro in trajno voziti, naj si nabavi prve avstr. patentirane obroče za kolesa.

Prekašajo dosedaj vse nove iznajdbe, popravila so izključena ter si vsakdo pri tem prihrani mnogo denarja in časa. Dobijo se obroči na Marjete Terezije cesti št. 6. — Kolesa se imajo pripeljati seboj. — Generalno zastopstvo za Kranjsko: 4534

Ernest Aljančič, Ljubljana.

BARVE ZA BLAGO

„Čebelni panj“. — Preizkušeno edina najboljša znamka. Dobivajo se po vseh finejših prodajalnicah v vseh barvah. — Svarim pred nakupom popolnoma ničvrednih znamk. — Ker je „Čebelni panj“ sprito nedosežne dobrote ter pozne sezone vselej hitro razprodan, priporočam, da že danes križete pri meni svojo potreščino, ko sem še v stanu, da točno izvršim tudi največja naročila. — Pri večjih naročilih precejšen popust. 4980

la modrilo za perilo „čebelni panj“

bolše nego vsako tekoče ali v kroglicah. — V kartonih po 100 zavitkov. — Naročila na debelo na tvorniško zastopstvo K. Wüst, Gradec, Postfach 46. — (Časovniki tudi o drugih predmetih).

Živo apno in apno za gnojenje,

zidno in strešno opeko ima naprodaj tvrdka

bukovo oglje

Valentin Urbančič, trgovina z industrijskimi potrebščinami in proizvodi na debelo. Oddajajo se samo celi vagoni. Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 1.

Št. 12977.

RAZGLAS.

V smislu razpisa c. kr. deželne vlade z dne 14. septembra 1918, št. 30061, se bodo v Ljubljani dne 25. in 26. septembra 1918 popisovali prašiči in sicer oba dneva od 8. do 12. ure dopoldne.

Komisija za pravo mesto bo poslovala v mestnem popisovalnem uradu; na Barju in v Spodnji Šiški pa se bo popisovalo od hiše do hiše.

V Ljubljani stanujoči lastniki prašičev se torej pozivljajo, da jih pridejo navedena dneva popisat na magistrat. Kdor bi navedel napačne podatke, prepozno jih prišel popisati ali pa bi kaj zamolčal, bo v smislu obstoječih predpisov kaznovan. 5099

Mestni magistrat ljubljanski, dne 23. septembra 1918.

Otvoritev gostilne.

Sl. občinstvu in p. n. starim gostom vljudno naznanjava, da otvoriva dne 22. septembra t. l. zopet stare gostilne tik kemične tovarne na Selu, kjer bova proti zmernim cenam p. n. gostom postregla s pristno vinsko kapljico ter gorkimi in mrzlimi jedili. Sl. občinstvu in p. n. gostom se priporoča v obilen obisk in beleživa z veselostovanjem 5048

Fran in Anica Kavčič, tik kemične tovarne na Selu pri Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavica 10.000.000.— kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond nad 2.000.000.— kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje

APROVIZACIJSKE KREDITE.